

আমগুৰি যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী

সামাজিক বনানীকৰণ সংমণ্ডল, কোকৰাঝাৰ

বড়োলেণ্ড ক্ষেত্ৰীয় এলেকা পৰিষদ বনাঞ্চল মণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬)

প্ৰস্তুতকৰ্তা : আমগুৰি জে এফ এম চি

সহযোগ

বনাঞ্চল বিভাগ, অসম

আৰু

ক'ম্পেল'

(আই আই ই, আৰ জি ভি এন আৰু চি এম এল)

জুলাই-২০১৬

Approved by

[Signature]
Divisional Forest Officer
Field Implementation Unit
S.F. Division, Kokrajnar

সাংকেতিক শব্দ বিন্যাস তালিকা :—

সাংকেতিক শব্দ	মূল ভাঙনি
APFBC (এ পি এফ বি চি)	Assam Project on Forest and Bio-diversity Conservation (বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সম্পৰ্কীয় প্ৰকল্প, অসম)
AFD (এ এফ ডি)	Agency France de Development (উন্নয়ন বিষয়ক ফৰাচী সংস্থা)
BPL (বি পি এল)	Bellow Poverty Line (দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ)
COMPELO (ক'মপেল')	Consortium for Micro Planning and Enhancing Livelihood Opportunities (ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজেঁট)
EPA (ই পি এ)	Entry Point Activities (প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যব্যৱস্থাপনা)
GIS (জি আই এছ)	Geographical Information System ভৌগোলিক তথ্য আহৰণ ব্যৱস্থাপনা
Ha (হে)	Hectare হেক্টৰ (মাটিকালি)
IIE আই আই ই	Indian Institute of Entrepreneurship ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান
JFMC (জে এফ এম চি)	Joint Forest Management Committee যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী
Kg (কেজি)	Kilogram কিলোগ্ৰাম
Km (কে এম)	Kilometre কিলোমিটাৰ
NGO (এম জি অ')	Non Government Organisation অনা-চৰকাৰী সংস্থা
NTFP (এন টি এফ পি)	Non Timber Forest Product গছবিহীন বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী
PDS (পি ডি এছ)	Public Distribution System ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা
PRA (পি আৰ এ)	Participatory Rural Appraisal গ্ৰামীণ সহযোগকাৰীৰ সহমত
Rs (আৰ এছ)	Indian Rupees ভাৰতীয় টকা
SHG (এছ এইচ জি)	Self Help Group আত্মসহায়ক গোট
VCDC (ভি চি ডি চি)	Village Council Development Committee গ্ৰামীণ পৰিষদ উন্নয়ন কমিটী।

আমগুৰি যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী
কোকৰাঝাৰ সামাজিক বন সংমণ্ডল, খণ্ড বন সংমণ্ডল, বড়োলেণ্ড ক্ষেত্ৰীয়
এলেকা পৰিষদ বনাঞ্চল মণ্ডল

১০ বছৰৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি
(জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা আৰু বনাঞ্চল উন্নীতকৰণ আঁচনি)

সূচীপত্ৰ

(১) পাতনি :	৪
(২) গ্ৰাম্য আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয়.....	৫
(৩) জীৱন ধাৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ বিশ্লেষণ.....	৯
(৪) জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা.....	১৩
(৫) বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনি.....	১৩
(৬) অতিৰিক্ত সূচীৰ তালিকা.....	২৬
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ১	২৭
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ২	৩০
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৩	৩১
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৪	৪০
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৫	৪৬
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৬ (ৰেকৰ্ড-১)	৪৭
অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৭	৫৭
জীৱিকা উদ্ভাৱন কাৰ্যব্যৱস্থাৰ বাবে লাভান্বিত ব্যক্তিৰ তালিকা..	
(১) মিশ্ৰিত পশুধন	
(২) ভিন্ন সামগ্ৰী উৎপাদন	
অনংকৃতকৰণৰ প্ৰস্তুতি	৫৯

(১) পাতনি

প্রকল্প আঁচনিৰ বিষয়ে

ঃ বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প, অসম (এপিএফবিচি)ৰ মূল লক্ষ্য হৈছে 'অসমত এক দীৰ্ঘম্যাদী বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাপনা স্থাপন কৰাৰ বাবে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নিৰ্ধাৰিত অঞ্চলৰ জনসমুদায়সমূহক বনাঞ্চল তথা বনাঞ্চল বহিৰ্ভূত সম্পদেৰে তেওঁলোকৰ দৈনন্দিন জীৱিকাৰ সুবিধা মুকলিৰ বাবে এক বহুমুখী আঁচনিৰ কাৰ্য ৰূপায়ণ কৰা। এই প্ৰকল্পৰ মূল উদ্দেশ্য বৰ্ণোৱা হৈছে এইদৰে— বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনসমুদায়সমূহৰ সহযোগত তেওঁলোকৰ জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ লগতে বনাঞ্চলৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱেশ পুনৰুজ্জীৱিত কৰা আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণ নিশ্চিত কৰা।

এই প্ৰকল্পৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ সহযোগত মূলতঃ এ এফ ডি (এজেস্টী ফ্ৰেন্স দ্য ডেভেলপমেণ্ট) নামৰ ফ্ৰান্সৰ উন্নয়নকামী সংস্থাই বিত্তীয় সহযোগ আগবঢ়াইছে। বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প সমিতি, অসম (এপিএফবিচি সমিতি)ক এই প্ৰকল্প আঁচনিৰ কাৰ্য ৰূপায়ণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিকল্পনা, নিৰীক্ষণ, সহযোগিতা আৰু সামগ্ৰিক ব্যৱস্থাপনাৰ সম্পূৰ্ণ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে।

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ বিকাশ

ঃ বজাৰ সম্ভাৱনাপূৰ্ণ মান নিৰ্ণয়েৰে দৈনন্দিন জীৱিকাক উদগনি যোগাবলৈ বৰ্তমানৰ প্ৰকল্প আঁচনিতে উদ্যমিতা বিকাশত উদগনি যোগোৱাৰ লগতে এই প্ৰকল্পৰ অধীনত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ মান নিৰ্ণয় আৰু উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰ ব্যৱস্থাৰ লক্ষ্য ৰাখিছে। সাম্প্ৰতিক সময়ত জনসংখ্যাৰ বিকাশৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বৰ্তমানৰ বনজ সম্পদৰ ওপৰত আহি পৰা অহেতুক হেঁচাৰ বাবেই ই অতি আৱশ্যকীয় হৈ পৰিছে। সেয়ে বজাৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত লক্ষ্য ৰাখি সাম্প্ৰতিক বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্যৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী তথা সেৱাৰ মান বিকশাই তোলাটো অতি আৱশ্যক হৈ পৰিছে। ইয়াৰ উপৰি বনজ সম্পদ বহিৰ্ভূত জীৱিকাৰ সন্ধান উদ্ভৱ কৰিবলৈ সংশ্লিষ্ট জনসমুদায়ৰ সদস্যসকলৰ দক্ষতা বিকাশৰ মাধ্যমেৰে তেওঁলোকৰ সক্ষমতা বৃদ্ধিৰ আৱশ্যকতাও আহি পৰিছে।

ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (আইআইই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰজিডিএন) তথা ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ কেন্দ্ৰ আৰু জীৱিকা শীৰ্ষক (চেন্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেঞ্চ এণ্ড লাইভলিহুড) নামৰ প্ৰতিষ্ঠান কেইটাক লৈ গঠিত মহাজোঁটে এই প্ৰকল্প আঁচনিৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণ কৰিব। এই মহাজোঁটক 'Consortium for Micro Planning and Enhancing Livelihood Opportunitites- COMPLEO' (ক্ষুদ্ৰ প্ৰকল্প আঁচনি আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট) ক 'ম'পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশনা অনুসৰি এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত 'বন বিভাগ আৰু গাঁওসমূহৰ বিভিন্ন কাৰ্যব্যৱস্থা... বনাঞ্চল নিৰ্ভৰশীল ব্যক্তিসমূহৰ জীৱিকালৈ আগবঢ়োৱা সহযোগিতা আৰু মূলতঃ দীৰ্ঘম্যাদী বন ব্যৱস্থাপনাৰ বিষয় অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে। ইয়াৰ লগতে আছে বনাঞ্চলৰ

উন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বিকাশৰ বিষয়ে।

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ
বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

ঃ অসমৰ কোকৰাঝাৰ জিলাত অৱস্থিত আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বাবে এই শিতানত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। বনাঞ্চল উজ্জীৱিতকৰণ আৰু বনানীকৰণৰ বাবে এই জে এফ এম চি (যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী) সামাজিক বনানীকৰণ বিভাগ, কোকৰাঝাৰৰ অধীনস্থ। প্ৰাৰম্ভণিতে এই জে এফ এম চি বড়োলেণ্ড ক্ষেত্ৰীয় পৰিষদৰ বনাঞ্চল মণ্ডলৰ হাল্টুগাঁও বন সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ।

বৰ্তমানৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ আঁচনিখন স্থানীয় পুৰুষ-মহিলা তথা স্থানীয় জনসমুদায়ৰ সদস্যসকলে প্ৰস্তুত কৰিছে। উল্লেখ্য যে ২০১৬ চনৰ জুন মাহত ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (আই আই ই)ৰ সহযোগী কৰ্মী আৰু সংশ্লিষ্ট এলেকাৰ জনসমুদায়ৰ সদস্যৰ প্ৰচেষ্টাত 'গ্ৰামীণ সহযোগকাৰীৰ সহমত' (পি আৰ এ)ৰ আশাশুধীয়া ফলাফল হিচাপে আঁচনিৰ ৰূপ পাইছে। এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আঁচনিখন প্ৰকল্পৰ নীতি-নিৰ্দেশনা অনুসৰি আই আই ইয়ে প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছে। এই আঁচনিখন গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে জুলাই, ২০১৬ত আলোচনামৰ্মে চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়।

(২) গ্ৰামীণ আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয়

স্থান

ঃ আমগুৰি যুটীয়া বনাঞ্চল ব্যৱস্থাপনা কমিটী (জে এফ এম চি) গঠন কৰা হৈছিল হাল্টুগাঁও সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ সমীপৱৰ্তী এলেকা আমগুৰি। নিৰ্দিষ্ট এলেকাটো কোকৰাঝাৰ জিলাৰ কোকৰাঝাৰ খণ্ড উন্নয়ন এলেকাধীন। অতিৰিক্ত সূচী (১)ত গ্ৰাম্য মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

প্ৰধান তথ্যসমূহ

ঃ জে এফ এম চিৰ প্ৰধান তথ্যসমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—
তালিকা (ক) জে এফ এম চিৰ প্ৰধান তথ্যসমূহ—

জে এফ এম চিৰ নাম	আমগুৰি
আৱাসীয় সমুদায়	আমগুৰি
ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	আমগুৰি
গাঁও পঞ্চায়ত/ভিচিডিচিৰ নাম	নডনগৰি
ৰাজহ চক্ৰ	কোকৰাঝাৰ
জিলা	কোকৰাঝাৰ
বন সংমণ্ডল	কোকৰাঝাৰ এছ এফ
ফৰেষ্ট ৰেঞ্জ	কোকৰাঝাৰ এছ এফ বিট
বনাঞ্চল বীট	একাউণ্ট বীট কোকৰাঝাৰ এছ এফ
এলেকা গঠন বৰ্ষ	২০০৩-০৪, নৱীকৰণ ২০১৪-১৫
জে এফ এম চিৰ সীমা বৰ্ণনা	উল্লেখ কৰা ধৰণে উত্তৰে : লালকুৰা দক্ষিণে : কেটেংগাবোৰা পশ্চিমে : নয়েগাঁও পূবে : ছৈবাৰী চাহ বাগিচা

উৎস : জুন ২০১৬ত পি আৰ এ অনুশীলনত জে এফ এম চিৰ সৈতে হোৱা আলোচনা আৰু সংগৃহীত তথ্যৰ আধাৰত। (অতিৰিক্ত বিশদ তথ্য তালিকা-১ ৰেকৰ্ড-১ অতিৰিক্ত সূচীত সন্নিৱিষ্ট)

কাৰ্যনিৰ্বাহক কমিটি আৰু
সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ

: নিম্নোক্ত নক্সাত ই ডি চিৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সভা আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু
বিৱৰণ প্ৰকাশ কৰা হ'ল—

নক্সা খ— কাৰ্যনিৰ্বাহক আৰু সাধাৰণ সভাৰ চমু বিৱৰণ

সভাপতিৰ নাম	ৰাজু ছেত্ৰী
সম্পাদকৰ নাম	এফ আৰ- ১ দিলীপ সৰকাৰ
কাৰ্যবাহী কমিটিৰ সদস্য সংখ্যা	পুৰুষ- ৮, মহিলা- ৩

উৎস : জে এফ এম চিৰ পৰা সংগৃহীত তথ্য।

আৱাস গৃহ আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি

: গাঁওখনত ৭৫টা আৱাস গৃহ আছে, যাৰ ভিতৰত ৬৬টা পৰিয়াল দাৰিদ্ৰ্য
সীমাৰেখাৰ তলৰ। কোনো আৱাসত মহিলা মুৰব্বী নাই। মুঠ জনসংখ্যা ৩৯২।
ইয়াৰে ২১৩গৰাকী পুৰুষ আৰু বাকীসকল মহিলা। গাঁওখনৰ ৯০ শতাংশ লোক
অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ আৰু বাকীসকল অনুসূচিত জনজাতিৰ লোক।
গাঁওখনত আদিবাসী, নেপালী, ৰাজবংশী আৰু বাঙালী সম্প্ৰদায়ৰ লোক আছে।
তালিকা-২, ৰেকৰ্ড (১)ৰ তথ্যৰ পৰা পৰ্যালোচনাৰ বাবে বিবেচনা হ'ব পাৰে।
ইয়াৰ পৰা উপলব্ধি কৰা হ'ল—

(১) প্ৰতি আৱাসত গড় ব্যক্তিৰ সংখ্যা- ৪.২৯

(২) লিংগৰ অনুপাত : প্ৰতি ১,০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ সংখ্যা
৮৪০গৰাকী।

শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ

: ৭৩ শতাংশৰো অধিক জনসংখ্যা লিখা-পঢ়া কৰা লোক। বেছিসংখ্যক
ব্যক্তিয়েই বিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছে। আনহাতে, গাঁওখনৰ
কমসংখ্যক লোকেহে মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা শিক্ষা লাভ কৰিছে। জীৱিকাৰ বাবে
আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক ব্যৱস্থাপনাৰ পৰা আহৰণ কৰা দেখা যায়। জে
এফ এম চিৰ অধীনস্থ এলেকাৰ, দক্ষতা আহৰণৰ অনানুষ্ঠানিক মাধ্যমটো
পৰম্পৰাগত। নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত সাধাৰণ লোকসকলে পৰম্পৰাগত
দক্ষতা লাভ কৰা দেখা যায়—

(ক) কৃষি

(খ) দিন হাজিৰা

(গ) পশুপালন

(ঘ) ৰবৰ খেতিৰ পৰা সংগ্ৰহ

চৰকাৰে সমগ্ৰ দেশ তথা ৰাজ্যসমূহত দক্ষতা বৃদ্ধিৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি
ৰূপায়ণত ব্ৰতী হৈছে। কিন্তু আৱাসিক এলেকাসমূহত বা ইয়াৰ ওচৰে-পাঁজৰে
এনে কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণ কৰা হোৱা নাই।

মাটি

: প্ৰকল্প এলেকাৰ মাটিৰ গুণমান :

(ক) দ' অঞ্চলত পলসযুক্ত ৰঙা বালি মাটি মিহলি (আঠালেতীয়া) আৰু সমতল
অঞ্চলৰ মাটিভাগ খেতি উপযোগী, য'ত আঠালেতীয়া বা অত্যধিক বালিৰ
পৰিমাণ নাই। অঞ্চলটোৰ পৰ্বতীয়া এলেকাত ৰঙা মাটি পোৱা যায়। অঞ্চলটোত
উপলব্ধ দুয়োবিধ মাটি সকলো ধৰণৰ খেতিৰ বাবে উপযোগী আৰু উৰ্বৰ।

পানী

: এলেকাটোৰ মাজেৰে কেটেংগাৰোৰা নৈ বৈ গৈছে। নদীখন পাহাৰৰ পৰা এই
এলেকাৰ মাজেৰে বৈ গৈ দক্ষিণে ব্ৰহ্মপুত্ৰত মিলিত হৈছে। নৈখনৰ পানী সকলো

সময়তে উপলব্ধ।

বতৰ, তাপমান আৰু বৰষুণ

ঃ অঞ্চলটোত গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বাধিক তাপমান 38° চেলছিয়াচ আৰু শীতকালত সৰ্বনিম্ন তাপমান $9^{\circ}-8^{\circ}$ চেলছিয়াচপৰ্যন্ত হয়। বাৰ্ষিক বৰষুণৰ পৰিমাণ প্ৰায় $2500-3000$ মিঃমিঃ। বৰ্ষা ঋতুৰ সময়ত ঘাইকৈ জুন-ছেপ্টেম্বৰ মাহত মুঠ দুই-তৃতীয়াংশ বৰষুণ হয়। বৰষুণৰ বতৰৰ মাহকেইটাত গাঁওখনত জলীয় বাষ্পৰ পৰিমাণৰ ৯০ শতাংশৰো অধিক হয় আৰু শীত কালত ৩০ শতাংশৰ তলত থাকে।

বনাঞ্চল আৰু জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য

ঃ স্থানীয় বনাঞ্চল এলেকাকাল শালবাৰী হিচাপে চিহ্নিত কৰা হৈছে। এই অঞ্চলটোত শাল, টিক, ঘোৰানিম, ভেলকৰ, কৰচ, জিয়া, অৰ্জুন আদি গছ পোৱা যায়। এই বনাঞ্চলত কাঠবিহীন উদ্যান উৎপাদন, যেনে— পাতযুক্ত পাচলি, ঔষধি গছ, বাঁহ, খেৰ, ঘাঁহ আদি উৎপাদন কৰিব পাৰি।

(এই সম্পৰ্কত 'বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনি'ত অতিৰিক্ত তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।)

ব্যৱহাৰিক মাটিকালিৰ ধৰণ

ঃ অনুসূচী (২)ত গাঁওখনৰ ব্যৱহাৰিক মাটিকালিৰ বিৱৰণ সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। উক্ত তথ্যৰ পৰা মাটিৰ ব্যৱহাৰৰ নিম্নোক্ত ছবি এখন দাঙি ধৰা হ'ল—
কৃষিভূমি- ১১ শতাংশ
গছেৰে আৱৰা- ৪০ শতাংশ
আৱাসীয় এলেকা- ১০ শতাংশ
জলাশয়- ২ শতাংশ
উন্মুক্ত মাটি- ২৭ শতাংশ
অন্যান্য- ১০ শতাংশ

স্বত্বাধিকাৰত থকা মাটি

ঃ ৰেকৰ্ড-১ৰ তালিকা- ৩ৰ তথ্যমৰ্মে আৱাসীয় লোকসকলৰ অধিকৃত মাটিৰ পৰিমাণ—

- ৩ শতাংশ আৱাসীয় পৰিয়াল ভূমিহীন।
- ৯৪ শতাংশ আৱাসীয় পৰিয়াল মধ্যমীয়া খেতিয়ক (২ হেক্টৰৰো কম)
- ৩ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক (মাটি ২ৰ পৰা ১০ হেক্টৰ)

পশুধন

ঃ গাঁওখনত সৰ্বমুঠ পশুধনৰ সংখ্যা হৈছে ৭০৯টা। আৱাসীয় পৰিয়ালসমূহৰ মজুত থকা প্ৰধান পশুধন হৈছে—

- গাইগৰু : ২০৮টা
- ছাগলী : ৪০টা
- গাহৰি : ১০০টা
- হাঁহ-কুকুৰা : ৩২৬টা

ৰেকৰ্ড : ১ৰ তালিকা- ৪ত এই সম্পৰ্কত সবিশেষ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।

গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি আৰু

যোগাযোগৰ সুবিধা

ঃ যিকোনো জনসমুদায়ত দীৰ্ঘম্যাদী জীৱিকাৰ বিকল্প সুবিধাৰ বাবে ন্যূনতম আন্তঃগাঁথনিয়েহে বাট মুকলি কৰে। বৰ্তমানৰ পৰিস্থিতিত গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বাস্তৱ স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। এই সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড-১ৰ তালিকা- ৫ত বাস্তৱ স্থিতি দৰ্শোৱা হৈছে।

ব্যৱহাৰিক আন্তঃগাঁথনি : আৱাসীয় লোকসকলে ন্যূনতম ব্যৱহাৰিক সা-সুবিধা যেনে— বিদ্যুৎ, খোৱাপানী যোগান, ম'বাইল যোগাযোগ আদিৰ পৰা বঞ্চিত নহয়।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যসেৱা : গাঁওখনত শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যসেৱা খণ্ডত ন্যূনতম সুবিধা

আছে। ৰাজহুৱা যাতায়াত ব্যৱস্থা আছে যদিও অঞ্চলটোৰ লোকসকলে ঘূৰা-ফুৰা কৰিবলৈ চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰে।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় : চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ (যেনে— আৰক্ষী থানা, গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়, ৰাজহ চক্ৰ বিষয়াৰ কাৰ্যালয়, ফৰেষ্ট বিট অফিচ) গাঁওখনৰ পৰা নাতিদূৰত অৱস্থিত।

বিত্তীয় লেনদেনৰ সুবিধা : বিত্তীয় লেনদেনৰ সা-সুবিধা যেনে— বেংক, বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান আদি গাঁওখনৰ পৰা নাতিদূৰত অৱস্থিত।

কৃষিজাত উৎপাদন

: গাঁওখনত কৃষিজাত উৎপাদন সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৬ত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা হৈছে। উল্লিখিত তথ্য মতে গাঁওখনত উৎপাদন হোৱা মূল কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ তথ্য দাঙি ধৰা হ'ল—

(ক) খাৰিফ শস্য : ধানখেতি- শালি ধান, বতৰৰ শাক-পাচলি- জিকা, কোমোৰা, পানীলাউ, ভেঙি আদি অন্যতম।

(খ) ৰবি শস্য : বতৰৰ শাক-পাচলি— মূলা, বিলাহী, আলু আদি।

(গ) অন্যান্য : পাতযুক্ত পাচলি, কঁঠাল, আম, অমিতা, কল, নাৰিকল, আনাৰস আদি।

ৰবি শস্যৰ বাহিৰে উৎপাদিত সকলো খাদ্যশস্য বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

শস্য উৎপাদনৰ বিৱৰণ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৭ত গাঁওখনত উৎপাদিত খাদ্যশস্যৰ সবিশেষ চাব পৰা যায়। গাঁওখনৰ সৰ্বাধিকসংখ্যক পৰিয়ালে ধান আৰু বতৰৰ শাক-পাচলি উৎপাদনত জড়িত। শস্য ৰোপণ আৰু ইয়াৰ উৎপাদনসমূহ এনেধৰণৰ—

(ক) ধান খেতি : উৎপাদন- ১২১ (আনুমানিক) মেট্ৰিক টন, ফচল- ১.৮৮ মেট্ৰিক টন/হেক্টৰ

(খ) বতৰৰ শাক-পাচলি : উৎপাদন- ১০ মেট্ৰিক টন, ফচল- ০.৬ মেট্ৰিক টন/হেক্টৰ

পশু খাদ্যৰ মজুত স্থিতি

: গাঁওখনত পশু খাদ্যৰ মজুত স্থিতি সম্পৰ্কত ৰেকৰ্ড Iৰ তালিকা নং-৮ত সন্নিৱিষ্ট হৈছে। উক্ত তালিকাই স্পষ্ট কৰা মতে, গাঁওখনত উপলব্ধ পশু খাদ্যৰ উৎসসমূহ হৈছে—

(ক) ধান খেতিৰ অৱশিষ্ট।

(খ) পৰিয়ালসমূহৰ বন্ধন খাদ্যৰ অৱশিষ্ট।

(গ) বনাঞ্চলৰ পথাৰ।

(ঘ) বন এলেকা।

বজাৰ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ৯ত দেখুওৱা হৈছে গাঁওখনৰ পৰা বিভিন্ন স্থানত থকা বজাৰসমূহ। গাঁওখনৰ জনসমুদায়ে লেনদেন কৰা মূল বজাৰসমূহ হৈছে—

(ক) গেলামাল/ৰাজহুৱা বিতৰণ ব্যৱস্থা : গাঁৱৰ ভিতৰত।

(খ) সাপ্তাহিক/অৰ্ধসাপ্তাহিক বজাৰ : ছৈবাৰী (৩ কিঃমিঃ) আৰু নয়াগাঁও (৮

কিঃমিঃ)।

(গ) মূল বজাৰ : ১৫ কিঃমিঃ দূৰত্বৰ কোকৰাঝাৰত অৱস্থিত।

জলসম্পদ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ১০ত জলসম্পদৰ তথ্য দাঙি ধৰা হৈছে। গাঁওখনত মজুত থকা মূল জলসম্পদৰ উৎসসমূহ হৈছে—

(ক) কেটেংগাবোৰা নৈ (সকলো সময়তে পানী উপলব্ধ)

(খ) পকী কুঁৱা (সকলো সময়তে পানী উপলব্ধ)

(গ) দমকল (সকলো সময়তে পানী উপলব্ধ)

ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

: ৰেকৰ্ড- ১ৰ তালিকা নং- ১১ত গাঁওখনত উপলব্ধ ইন্ধনৰ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে। একেখিনি তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

(ক) কাঠ খৰি : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ৭৫টা, উৎস : খৰিৰ গছ ৰোপণ।

(খ) কেৰাচিন : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল : ৭১টা, উৎস : স্থানীয় বজাৰ।

(গ) ৰন্ধন গেছ : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ৩টা, উৎস : স্থানীয় স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত এজেণ্টী।

(ঘ) বিদ্যুৎ : নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ৩৩টা, উৎস : বিদ্যুৎ বিভাগ।

আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি

সামাজিক গঠন

: সামাজিক গঠন : গাঁওখন জনগোষ্ঠীয় সমুদায়ৰে গঠিত। তেওঁলোকৰ মাজত উপ-জাতিগত প্ৰথা নাই। সমাজখনত গভীৰ সামাজিক পাৰ্থক্য নাই। মহিলাৰ মৰ্যাদা সন্তোষজনক দেখা যায়।

অৰ্থনৈতিক স্থিতি : অৰ্থনৈতিক স্থিতি সন্তোষজনক নহয়। জীৱিকাৰ প্ৰধান উৎস হৈছে কৃষি। গাঁওখনৰ আৱাসীসকলৰ বছৰি উপাৰ্জন প্ৰায় ১৫,০০০ টকাৰ পৰা ১,০০,০০০ টকা। জীৱিকাৰ বাবে যুৱক বা অন্যান্যসকলৰ মাজত প্ৰব্ৰজন হোৱা দেখা নাযায়। পৰৱৰ্তী খণ্ডত অতিৰিক্ত তথ্য পোৱা যাব।

মানচিত্ৰ

: অনুসূচী-১ত পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত মানচিত্ৰ দাঙি ধৰা হৈছে।

(ক) গাঁৱৰ মানচিত্ৰ

(খ) গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ (পি আৰ এৰ সদস্যসকলৰ নাম-তথ্যসহ)

(গ) গাঁৱৰ সম্পদৰ উৎসৰ মানচিত্ৰ।

৩ জীৱন ধাৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ বিশ্লেষণ

পি আৰ এ অনুশীলন

: তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে আমগুৰি গাঁৱত আই আই ই, গুৱাহাটীৰ বিশেষজ্ঞৰ দলে পি আৰ এ অনুশীলন চলায়। তাৰিখ : ৯ জুন, ২০১৬, স্থান : ৰাজহুৱা প্ৰেক্ষাগৃহ, আমগুৰি গাঁও, উপস্থিত জনসংখ্যা : ৫০জন। উপস্থিত আছিল— জে এফ এম চিৰ কৰ্মকৰ্তা, গাঁওপ্ৰধান, স্থানীয় সদস্য, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আদি।

পি আৰ এৰ উদ্দেশ্য

জীৱিকাৰ

: মুখ্য উদ্দেশ্য হৈছে— বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ লগতে স্থানীয় লোকৰ বিকাশ সাধনৰ বাবে জনসমুদায়টোৰ পৰিয়ালসমূহৰ বাস্তৱ স্থিতি অধ্যয়ন কৰা।

আৰ্হিৰ ব্যৱহাৰ আৰু
পি আৰ এৰ ফলাফল

- ঃ পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ পৰিণতি তলত দিয়া ধৰণে—
সামাজিক মানচিত্ৰ
সম্পত্তিৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ
সময়ভিত্তিক পর্যালোচনা
জীৱন ধাৰণৰ অৱস্থাসমূহ
ভেন চিত্ৰ
অনুসূচী : ৩ত ওপৰোক্ত বিষয়বোৰৰ সম্পূৰ্ণকৈ আলোকপাত কৰা হৈছে

মাপ নিৰূপণ

- ঃ তলত উল্লেখ কৰা বিষয়কেইটাৰ ওপৰত মাপ নিৰূপণ প্ৰক্ৰিয়া হাতত লোৱা হয়—
(ক) জীৱিকা আৰু দক্ষতা বিকাশ
(খ) আৰম্ভ কৰিব পৰা কাৰ্যব্যৱস্থা (ই পি এ)
অনুসূচী-৩ত উল্লিখিত বিষয় দুটাৰ বিশ্লেষণ কৰিছে। তাত দেখুওৱা হৈছে—
জীৱিকা আৰু দক্ষতা বিকাশৰ মাপ নিৰূপণ
(ক) পশুপালন (গাহৰি আৰু হাঁহ-কুকুৰা)
(খ) বাঁহৰ প্ৰস্তুত সামগ্ৰী আৰু আগৰবাতি প্ৰস্তুত
(গ) ডাঙৰ মটৰগাড়ী/জে চি বি চালক
ই পি এ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

ক্রঃ নং	গ্ৰামীণ ই পি এ নিৰূপিত মাপত	বিশদ বিৱৰণ অনুসূচী নং ৩ত	সম্ভাব্য বিত্তীয় উৎস/বিভাগ
১	মীনপালন	সমূহীয়া মীনপালন ব্যৱস্থাসমূহ বিকশাই তোলা	এ পি এফ বি চি/ৰাজ্যিক মীনপালন বিভাগ
২	অনাময়	কম খৰচত পকী শৌচাগাৰ ৮০ শতাংশ পৰিয়ালক নিৰ্মাণ কৰি দিয়া	স্বচ্ছ ভাৰত অভিযান
৩	ৰন্ধন গেছ/সৌৰ চুলা	৭১টা পৰিয়ালক ৰন্ধন গেছ প্ৰদান কৰা	এ পি এফ বি চি
৪	বিদ্যুৎ	গাঁৱৰ সৈতে বিদ্যুৎ সংযোগৰ বাবে সংযোগী এলেকাৰ ৫০ শতাংশ পৰিয়ালক সামৰি লোৱা	ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ বিভাগ
৫	খোৱাপানৰ সুবিধা	গাঁৱৰ ভিতৰত ১০টা ৰাজহুৱা পকী কুঁৱা নিৰ্মাণ	এন ডি ডব্লিউ আৰ পি/সজলধাৰা কাৰ্যসূচী
৬	বাঁহৰ সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কেন্দ্ৰ বনাম আগৰবাতি প্ৰস্তুত গোট	বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ বাঁহ উপলব্ধ	ৰাষ্ট্ৰীয় বাঁহ অভিযান

- জীৱিকা অৱেষণৰ বাবে ই পি এৰ নিধিৰ পৰা দুই লাখ টকা মূলধনী ব্যয় হিচাপে
মঞ্জুৰ কৰা।
- সমুদায়ৰ কামৰ বাবে নিম্ন ব্যয়সাপেক্ষ চালি ঘৰ তথা জে এফ এম চিৰ কাৰ্যালয়
স্থাপনেৰে সা-সঁজুলি আদি ৰখা ঘৰ নিৰ্মাণ।
- সমুদায়ৰ উমৈহতীয়া জীৱিকামূলক কাম-কাজৰ বাবে ই পি এৰ নিধিৰ পৰা নিম্ন
ব্যয়সাপেক্ষ চালি ঘৰ নিৰ্মাণ।

জীৱিকাৰ সুযোগ

- ঃ তলত জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা ধৰণে চিহ্নিত কৰা হৈছে—
- কৃষি আৰু উদ্যান শস্য
 - পশুপালন
 - এন টি এফ পি
 - দক্ষতা বিকাশ- বাঁহৰ সামগ্ৰী আৰু আগবঢ়োৱা প্ৰস্তুত
 - ঋণৰ সুবিধা

উল্লিখিত বিষয়ত অতিৰিক্ত আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল—

কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

- ঃ ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১২ত কৃষি আৰু উদ্যান শস্য ক্ষেত্ৰখনত জীৱিকাৰ সুযোগ সম্পৰ্কে বিবেচনা কৰিব পৰা যায়—

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

- (ক) কম উৎপাদন
- (খ) সংৰক্ষণ আৰু প্ৰসংস্কৰণ
- (গ) বজাৰ

সুযোগসমূহ—

- (ক) কৃষি পদ্ধতিৰ বাৰ্ষিক পৰিক্ৰমা বৃদ্ধি
- (খ) সংগ্ৰাহক গোট আৰু পেকেজিং
- (গ) বজাৰ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানগত ক্ৰেতাৰে সংযোগ

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ :

- (ক) কৃষি কৰ্ম দক্ষতা বিকাশ আঁচনি
- (খ) কীটনাশক, সাৰ আদিৰ ব্যৱহাৰৰ লগতে উচ্চ উৎপাদনমুখী কৃষিৰ প্ৰশিক্ষণ

পশুধন

- ঃ তালিকা নং- ১৩ত পৰিয়ালৰ আৰ্থিক সকাহৰ বাবে পশুধন পালনৰ সুযোগ সম্পৰ্কত সবিশেষ তথ্য সন্নিৱিষ্ট হৈছে।

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

- (ক) দুৰ্বল বিত্তীয় অৱস্থাৰ বাবে পশুখাদ্য ক্ৰয়ত সমস্যা
- (খ) সেউজীয়া গছ-গছনি, শস্যৰ অৱশিষ্ট আদি ৩ৰ পৰা ৬ মাহহে উপলব্ধ। সেউজীয়া পশুখাদ্য বছৰজুৰি উপলব্ধ নহয়।
- (গ) পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰৰ অভাৱ
- (ঘ) পশুপালনৰ বাবে উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ—

- (ক) পশুধনৰ পৰা 'উচ্চ হাৰত আয়'ৰ সম্ভাৱনা
- (খ) পশুধনৰ পৰা উৎপাদিত সামগ্ৰী আদিৰ প্ৰচুৰ বজাৰ চাহিদা আছে।

কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—

- (ক) অধিক উৎপাদনমুখী প্ৰজাতিৰ গাহৰি পালন
- (খ) অধিক উৎপাদনমুখী প্ৰজাতিৰ হাঁহ-কুকুৰা পালন
- (গ) দুগ্ধ উৎপাদন

এন টি এফ পি

- ঃ ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৪ত এন টি এফ পিৰ পৰা হ'ব পৰা সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে—

মূল আসোঁৱাহসমূহ—

- (ক) ন্যূনতম এন ডব্লিউ এফ পি।
- (খ) কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ।
- (গ) প্ৰসংস্কৰণ উদ্যোগ গোটৰ অভাৱ।

সুযোগসমূহ—

- (ক) ৩০ হেক্টৰ মাটিত জে এফ এম চিৰ দ্বাৰা এন টি এফ পি আৰু ঔষধি গছ ৰোপণ
- (খ) কৃষিকৰ্মত ব্যৱহাৰ নকৰা উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ।

- (গ) উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ সংগ্ৰহৰ দ্বাৰা জীৱিকাৰ অন্বেষণ
কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—
(ক) খাদ্যশস্য, পশুখাদ্য, ঔষধি-সুগন্ধি গছ আদি ৰোপণ।
(খ) বাঁহ গছৰ নাৰ্ছাৰী স্থাপন।
- বিশেষ দক্ষতাৰ বিকাশ** :
- ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৫ত দক্ষতা বিকাশৰ সুযোগসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে।
মূল অসুবিধাসমূহ—
(ক) কাৰিকৰী জ্ঞান আৰু দক্ষতাৰ অভাৱ।
সুযোগসমূহ—
(ক) বাঁহ আদি কেঁচা সামগ্ৰীৰ উপলব্ধতা সৃষ্টি।
(খ) বাঁহৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী, আগৰবাতি বনোৱা কৌশলৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰা।
(গ) মানৱ সম্পদৰ সৃষ্টি কৰা।
কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—
(ক) আধুনিক যন্ত্ৰ-পাতিৰ ওপৰত প্ৰশিক্ষণ দিয়া
(খ) গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তিগত জ্ঞান আৰু সঁজুলি যোগান ধৰা।
(গ) সামগ্ৰীৰ বিভিন্ন ৰূপান্তৰেৰে উৎপাদন আৰু নতুন সামগ্ৰীৰ উৎপাদন বিকাশৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ তথা প্ৰশিক্ষণ।
(ঘ) কেঁচা সামগ্ৰী মজুতকৰণ ব্যৱস্থা
(ঙ) পাইকাৰী হাৰত উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰীৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠানগত ক্ৰেতাৰে যোগাযোগ
- ঋণ সুবিধা** :
- ৰেকৰ্ড- ২ৰ তালিকা নং- ১৬ত এই বিষয়ে বিশদ আলোচনা কৰা হৈছে।
মূল আসোঁৱাহসমূহ কাৰণৰ সৈতে—
(ক) বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ অভাৱ।
(খ) অসংগঠিত ঋণদাতা জড়িত।
(গ) ঋণৰ সুবিধাৰ অভাৱ।
সুযোগসমূহ—
(ক) আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।
(খ) পৰ্যাপ্ত সজাগতা বৃদ্ধি কৰা।
কাৰ্য আঁচনি ৰূপায়ণৰ পৰামৰ্শ—
(ক) গাঁওখনৰ নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।
(খ) বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে ব্যৱস্থা হাতত লোৱা।
- কৌশলগত হস্তক্ষেপ** :
- জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে ওপৰোক্ত পৰামৰ্শসমূহৰ সাৰাংশ এনে ধৰণৰ—
(১) কৃষি আৰু উদ্যান শস্য : ট্ৰেক্টৰ চলোৱা প্ৰশিক্ষণ, কৃষিভিত্তিক দক্ষতা বিকাশ আঁচনি গ্ৰহণ, কীট-পতংগ, সাৰ, অধিক হাৰত উৎপাদন হোৱা হাইব্ৰীড খেতি আদিৰ প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা লোৱা।
(২) পশুধন : গাহৰি পালন, হাঁহ-কুকুৰা পালন, দুগ্ধ উৎপাদন।
(৩) এন ডব্লিউ এফ পি : খাদ্য শস্য, ঔষধি গছ, সুগন্ধি গছ আদি ৰোপণ।
(৪) বিশেষ দক্ষতা বিকাশ : আধুনিক যন্ত্ৰ-পাতি ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ, গ্ৰামাঞ্চলৰ জনসাধাৰণক আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ জ্ঞান আৰু সঁজুলি যোগান ধৰা, নতুন সামগ্ৰী উৎপাদনৰ প্ৰশিক্ষণ, সামগ্ৰীৰ নতুন ৰূপান্তৰণৰ বাবে দক্ষতা বিকাশ, কেঁচামাল মজুতকৰণ কক্ষ বা বেংক স্থাপন আৰু ক্ৰেতা প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে বজাৰ সংযোগ স্থাপন।
(৫) ঋণ সুবিধা : নিকটৱৰ্তী অঞ্চলত আধুনিক বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰা।

৪. জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনা

- আয় বৃদ্ধিৰ কাৰ্যব্যৱস্থা
- ঃ গাঁওখনৰ আয় বৃদ্ধিৰ মূল পৰিকল্পনাসমূহ—
কৃষি খণ্ডত
(ক) কৃষি।
(খ) পশুপালন- গাহৰি, হাঁহ-কুকুৰা পালন।
(গ) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে মীন পালন।
(ঘ) উদ্যান শস্য।
 - অকৃষি খণ্ডত
(ক) বাঁহৰ সামগ্ৰী প্ৰস্তুত।
(খ) আগৰবাতি প্ৰস্তুত।
(গ) ডাঙৰ মটৰগাড়ী চালক।
- এছ এইচ জিৰ কৰ্মৰাজি
- ঃ নিম্নোক্ত কাৰ্যব্যৱস্থাসমূহ এছ এইচ জিয়ে গাঁওখনত পালন কৰিব পাৰে—
(ক) ঔদ্যোগিক সজাগতা বৃদ্ধি।
(খ) যুটীয়া দায়বদ্ধতা গোট গঠন।
(গ) জীৱিকাৰ কৰ্মত গাঁওবাসীক উমৈহতীয়াভাৱে জড়িত কৰোৱা।
- জ্ঞান বৃদ্ধিৰ বাবে ভ্ৰমণ
- ঃ তেনে পৰিকল্পনা হাতত ল'ব পৰা যায়।
বৰ্তমানলৈ তেনে পৰিকল্পনা লোৱা হোৱা নাই।
- নিৰ্ধাৰিত কাৰ্যব্যৱস্থাৰ সাৰাংশ
সু-সংহতকৰণ
- ঃ পৰৱৰ্তী পৃষ্ঠাত সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে।
 - ঃ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা বিষয়বোৰ ভাৰত চৰকাৰৰ আঁচনিসমূহত সু-সংহতভাৱে একাকীকৰণ কৰিব পৰা যায়।
(ক) গ্ৰাম্য নিয়োগৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি।
(খ) কৃষি আৰু ইয়াৰ সহযোগী ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা।
(গ) জলাশয় বিকাশ, জলসিঞ্চনৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চন যোজনা।
(ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান।
(ঙ) দক্ষতা বিকাশ আঁচনি
(চ) অন্যান্য আঁচনিৰ পৰা উপযুক্ত বিবেচিত হোৱা জীৱিকা বা গ্ৰামোন্নয়নৰ অন্যান্য আঁচনিকো সামৰি লোৱা। বৰ্তমান পৰিকল্পনাত ওপৰোক্ত সু-সংহত আঁচনি, যেনে—
ডি আৰ ডি এ, এমজিএনৰেগা, পি এইচ ই, মীনপালন আদিয়ে দীৰ্ঘম্যাদী ফলাফল প্ৰদান কৰিব।

৫ বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনি

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনত গ্ৰহণ কৰা ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা অনুসৰি বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিখন অঞ্চলটোৰ গাঁও পৰ্যায়ত চলোৱা পি আৰ এ অনুশীলনৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা হয়। ইয়াৰ লক্ষ্য হৈছে জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্যতাৰে বনাঞ্চল এলেকাটোত আৱাসীসকলৰ জীৱিকাৰ আৱশ্যকতাৰ ওপৰত প্ৰাধান্য দিয়া হৈছে।

১. জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি— এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনত জে এফ এম বনাঞ্চলৰ নিম্নলিখিতসমূহ বিবেচনা কৰে।

- (ক) বন বিভাগে জে এফ এম চিসমূহক দায়িত্ব অপৰ্ণ কৰা বনাঞ্চল এলেকাসমূহ।
- (খ) ঘোষিত এলেকাৰ বাহিৰৰ মাটি অথবা জনসমুদায়টোৰ নিজাববীয়া মাটিত বৃক্ষৰোপণ কৰা এলেকা বা কৰিবলগীয়া এলেকাসমূহ। জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলসমূহৰ উল্লিখিত শ্ৰেণী দুটাৰ স্থিতিৰ ওপৰত তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

১.১ বনাঞ্চল আৰু ইয়াৰ বৰ্তমান অৱস্থা : ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আঁচনিৰ অতিৰিক্ত তালিকা

সূচীত সংলগ্ন বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনি শীৰ্ষক প্ৰ-পত্ৰ নং- ৩ৰ তালিকা নং- ৩.১ জে এফ এম চিৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চল এলেকাৰ স্থিতিৰ বৰ্ণনা দিয়া হৈছে। অন্যান্য এলেকাত বৃক্ষৰোপণ কৰা ক্ষেত্ৰ আৰু বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগীয়া ক্ষেত্ৰসমূহৰ স্থিতি মূল্যায়ন কৰাৰ পাছত আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ সবিশেষ সাৰাংশ উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং-১ আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ স্থিতি—

চিহ্নিত এলেকা	জেএফএমচি বনাঞ্চল এলেকা (হেক্টৰ)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)	বনাঞ্চলৰ অৱস্থা (ভাল- ৪০%তকৈ অধিক ঘন বনাঞ্চলৰ বাদে হতাশাজনক)	কিমান সঘনাই ব্যৱহাৰ হয় (২-৩ মিঃ, ৩-৬ মিঃ, ৬-৯ মিঃ, ৯ মিঃতকৈ অধিক)
(ক) দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা				
আৰ এফ/পি এফৰ নাম : নায়েকগাঁও আৰ এফ বিট : একাউণ্ট বিট কম্পাৰ্টমেণ্ট	৫০ হেক্টৰ (এ পি এফ বি চি)	০.৫	ভাল এলেকা : নাই হতাশাজনক এলেকা : ২০ হেক্টৰ	—
(খ) অন্যান্য বৃক্ষৰোপণ হোৱা ঠাই বা এলেকা				
পৰিসীমা : বনাঞ্চলৰ ধৰণ : সমতল উৰ্বৰ ভূমি	২১০ (এন এ আৰ এম আই এল)	০.৫	ভাল এলেকা : ২১০ হেক্টৰ, হতাশাজনক এলেকা : নাই	৩-৬ মিঃ
মুঠ	২৬০ হেক্টৰ		ভাল এলেকা : ২১০ হেক্টৰ, হতাশাজনক এলেকা : ৫০ হেক্টৰ	

উৎস : প্ৰপত্ৰ- ৩, তালিকা ৩.১/ অঞ্চলটোৰ সদস্যসকল আৰু বন বিভাগৰ সৈতে আলোচনামৰ্মে।

দেখা যায় যে আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনত ২৬০ হেক্টৰ বনাঞ্চল আছে। যাৰ ভিতৰত ২১০ হেক্টৰ (৮০.৫ শতাংশ) মাটি ভাল বুলি বিবেচিত আৰু বাকী মাটি এলেকা হতাশাজনক স্থিতিৰ।

১.২ : বনাঞ্চলৰ মাটিৰ ধৰণ :

আমগুৰি জে এফ এম চি এলেকাধীন বনাঞ্চল ৰঙা মাটিত অৱস্থিত। তলৰ তালিকাখনত বনাঞ্চলটোৰ মাটিৰ ধৰণবোৰ দাঙি ধৰা হ'ল—

তালিকা নং- ২ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলীয় মাটিৰ বিৱৰণ—

গুণাগুণৰ জোখমাপ	দায়িত্ব অৰ্পণ কৰা বনাঞ্চলৰ স্থিতি	বৃক্ষৰোপণ কৰা অন্যান্য মাটিৰ স্থিতি
উৰ্বৰতাৰ পৰ্যায়	উচ্চ	উচ্চ
খহনীয়াৰ স্থিতি	মাটি নখহে	মাটি নখহে
উপস্থিতি :		
গেদ	নাই	নাই
বোকা-পলশ	নাই	নাই

নতুন সংযোজিত মাটি	নাই	নাই
বালিময় টিলা	নাই	নাই

উৎস : প্র-পত্ৰ- ৩ ‘(খ) বনাঞ্চলৰ মাটিৰ ধৰণ’/স্থানীয় সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বাবে বনাঞ্চলটোৰ মাটিৰ ধৰণসমূহত মূল লক্ষণবোৰৰ সাৰাংশ—

(ক) প্ৰাকৃতিকভাৱে উৰ্বৰ ৰঙা মাটি।

(খ) শেহতীয়া সময়ছোৱাত কোনো খহনীয়া হোৱা নাই।।

(গ) গেদ, বোকা-পলস, নতুন সংযোজিত মাটি আদি নাই।

১.৩ : উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ—

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত বনাঞ্চলত তলত উল্লেখ কৰা উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ বিদ্যমান। উল্লেখ্য যে স্থানীয় অৰণ্য এলেকা চিৰসেউজ বনাঞ্চলত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হৈছে।

তালিকা নং- ৩ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ

গুণাগুণৰ জোখমাপ	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
প্ৰধান অৰণ্য প্ৰজাতি	টীক (চেগুন)	টেঙ্কনা গ্ৰেণ্ডিছ
	শাল	শ্ব’ৰিয়া ৰোবুষ্টা
অন্য প্ৰজাতি	ঘোৰা নিম	মেলিয়া এজেডাৰাচ
	কৰৈ	আলবিজিয়া প্ৰ’চেরা
	এজাৰ	লাৰ্জশ্ৰমিয়া স্পেচিয়া
	ভেলকৰ	ট্ৰেউৱা নুডিফ্লৰা
জোপোহা ঘাঁহনি, বন	টেকীয়া	ফাৰ্নছ
	জাৰমনি বন	এটৰোপা বেগ্ন’ডন
ঔষধি গছ	আমলখি	ফিল্লাস্থাছ ইল্লিকা
	শিলিখা	টাৰমিনালিয়া চেবুলা
	বোহেৰা	টাৰমিনালিয়া বেগ্নিৰিকা
	ভোমোৰা	টাৰমিনালিয়া বেগ্নিৰিকা
উৎপাদন		
অন্যান্য	বাঁহ	বামবুছা

উৎস : প্র-পত্ৰ- ৩, ‘(গ) উদ্ভিদ শ্ৰেণীৰ সাম্প্ৰতিক সংমিশ্ৰণ’/জনসমুদায়টোৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

২. বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বাবে আন বিষয়সমূহ—

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনত বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বাবে নিম্নোক্ত বিষয়সমূহ অন্তৰ্ভুক্তিৰ বাবে আলোচনা কৰা হয়—

২.১ জে এফ এম চিয়ে বন সংৰক্ষণৰ বাবে পূৰ্বে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহ—

আমগুৰি জে এফ এম চিয়ে বন সংৰক্ষণৰ বাবে মুঠতে লোৱা ব্যৱস্থাসমূহৰ সম্পৰ্কত তলত উল্লেখ কৰা বিষয়ত আলোচনা কৰা হয়—

(ক) পৰিয়াল জড়িত : ৭৫

(খ) ব্যক্তি জড়িত : ১৭০

(গ) ব্যৱস্থাপনালীৰ সাৰাংশ : প্ৰধান আৰু সহযোগী প্ৰজাতিৰ বৃক্ষৰোপণ এলেকাত

পশুধনৰ বিচৰণ নিষিদ্ধ, অবৈধ বন ধ্বংসৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা ব্যৱস্থা।

(ঘ) কোনো আনুষ্ঠানিক ব্যৱস্থাপনা : নাই।

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, 'জে এফ এম চিৰ স্থিতি- viii + ix/জে এফ এম চিৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰ আলোচনামৰ্মে।

২.২ : বনজ উৎপাদনৰ পৰা ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা

তলৰ তালিকাত বনজ উৎপাদনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে তথ্য দাঙি ধৰা হ'ল।

তালিকা নং- ৪ (ক) : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ এলেকাৰ প্ৰতি পৰিয়ালৰ বাবে বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা—

বনজ উৎপাদনৰ নাম	প্ৰতি ঘৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়তা		বৰ্তমান কেনেদৰে সংগ্ৰহ	উৎসসমূহ
	কিমান সঘনে আৱশ্যক	আনুমানিক পৰিমাণ		
কাঠ খৰি	নিয়মিত	৬-৭ কেজি	ডাল কাটি	বৃক্ষৰোপণ এলেকা
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—	—
আন কাৰ্য সম্পাদনাৰ বাবে সৰু টুকুৰা কাঠ	—	—	—	—
খুঁটা/বাঁহ	সঘনাই	২-৩ মাহিলি	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	উপস্থিতি নাই	—	—	—
এনটিএফপি	উপস্থিতি নাই	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩ তালিকা নং- ৩.২/সমুদায়ৰ অন্যান্য আৰু বন বিভাগৰ আলোচনামৰ্মে।

: আমগুৰি জে এফ এম চি এলেকাত ৭৫টা পৰিয়ালৰ ঘৰ আছে। ওপৰোক্ত তালিকা আৰু এই আৱাসৰ সংখ্যাৰ পৰা স্পষ্ট হৈছে যে আমগুৰি গাঁৱত বনজ সম্পদৰ বাৰ্ষিক প্ৰয়োজনীয়তা তলত দিয়া ধৰণেৰে হয়—

তালিকা নং- ৪ (খ) : বনজ সম্পদৰ সৰ্বমুঠ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনীয়তা আমগুৰি জে এফ এম চিৰ সকলো আৱাসী পৰিয়ালৰ বাবে—

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সমুদায়টোৰ বাবে আৱশ্যক (কিঃগ্ৰাঃ/একক প্ৰতি বৰ্ষ) (*)	মন্তব্য
কাঠ খৰি	বছৰি ১২০০০০ৰো অধিক	খৰিৰ গছৰ ডাল ব্যৱহাৰ
ঘৰৰ কাৰণে কাঠ	৩০-৪০ ডাল	কাঠৰ বাবে টিক গছৰ ব্যৱহাৰ
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু গছৰ কাঠ	৫০ সৰু গছ, ডাঙৰ ডাল	নাঙলৰ বাবে ব্যৱহাৰ
খুঁটা-বাঁহ	১০০০ ডাল বাঁহ	বেৰ, বিক্ৰী
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	বৃহৎ পৰিমাণত উপলব্ধ নহয়	
এন টি এফ পি	বৃহৎ পৰিমাণত উপলব্ধ নহয়	
অন্যান্য	উপস্থিতি নাই	—

উৎস : তালিকা নং ৪ (ক) আৰু জনসমুদায়টোৰ তথ্যৰ আধাৰত মুঠ আৱাসৰ সংখ্যাৰ পৰা (*) = তালিকা নং ৪ (ক)ৰ পৰা আনুমানিক গড় হিচাপত প্ৰতি গৃহত প্ৰয়োজনীয়তা × — আৱাস।

: ২.৩ : সংগ্ৰহ আৰু গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা বনজ উৎপাদনৰ বজাৰ : ঘৰৰ ব্যৱহাৰৰ উপৰি গাঁওবাসীয়ে বনজ উৎপাদনৰ সামগ্ৰী সংগ্ৰহ কৰি স্থানীয় বজাৰতো বিক্ৰী কৰে।

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অন্তৰ্গত গাঁওবাসীয়ে তলত দিয়া তালিকা অনুসৰি
বনজ উৎপাদনৰ সংগৃহীত সামগ্ৰী বজাৰলৈ নিয়ে।

তালিকা নং- ৫ (ক) : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ গাঁওবাসীয়ে কৰা বনজ সম্পাদৰ সংগৃহীত সামগ্ৰীৰ বাণিজ্যিকীকৰণ।

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ নাম	বজাৰৰ বাবে সংগ্ৰহ			সংগ্ৰহৰ স্থান
	ঋতু/মাহ	সংগ্ৰহ কৰা ঘৰৰ সংখ্যা	গড় অনুপাত সংগ্ৰহ (কেজি)	
কাঠ খৰি	হেমন্ত/শীত	৭০	১০০-১৫০ কেজি/বছৰ	বৃক্ষৰোপণ
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	হেমন্ত/শীত	—	—	—
অন্যান্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	হেমন্ত/শীত	—	—	—
বাঁহ	গোটেই বছৰজুৰি	৭৫	১০-১৫ ডাল/বছৰ	বৃক্ষৰোপণ
খুঁটা	—	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	—	—	—	—
এম টি এফ পি	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৩/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

এইক্ষেত্ৰত তলৰ তালিকাত অতিৰিক্ত সূচীত তথ্য সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে—

তালিকা নং- ৫ (খ) : বনজ উৎপাদন সামগ্ৰীৰ সংগ্ৰহ আৰু বজাৰৰ অতিৰিক্ত তথ্য (আমগুৰি জেএফএমচি)

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰী	অতিৰিক্ত বিক্ৰী	কেনেদৰে বিক্ৰী	গড় আয় প্ৰতি গৃহ, বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বিক্ৰীৰ পৰা
কাঠ খৰি	১০০-১৫০ কেজি/আৱাস	স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰী	৫০০-৮০০
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই
অন্য সামগ্ৰী নিৰ্মাণৰ বাবে সৰু কাঠ	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই
বাঁহ	১০-১৫ ডাল/আৱাস	স্থানীয় বজাৰত বিক্ৰী	৫০০-১০০০
খুঁটা	উপলব্ধ নহয়	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই	চাহিদা নাই
এন টি এফ পি	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়
অন্যান্য	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়	উপলব্ধ নহয়

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৪/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

: ২.৪ বনজ উৎপাদনৰ সৰ্বমুঠ আৱশ্যকীয়তা-স্বৰূপ ব্যৱহাৰ আৰু বজাৰ বিপণন—
আমগুৰি জে এফ এম চিৰ আৱাসী সদস্যসকলৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বনজ উৎপাদন
সামগ্ৰীৰ সৰ্বমুঠ প্ৰয়োজনীয়তাৰ মূল সাৰাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল— (ওপৰোক্ত
উপ-খণ্ডসমূহৰ তথ্যৰ ভিত্তিত)

তালিকা নং- ৬ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ আৱাসী গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত বনজ সামগ্ৰী—

বনজ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ নাম	জনসমুদায়টোক আৱশ্যক (প্ৰতি বছৰত/কিলোগ্ৰাম তালিকা নং ৪ (খ))	অতিৰিক্ত বজাৰ বিপণন কিঃগ্ৰাঃ তালিকা ৫ (খ)	সৰ্বমুঠ আৱশ্যক কেজি
কাঠ খৰি	১৩০০০০	১০০০০	১৪০০০০
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	—	—	—
অন্য সামগ্ৰীৰ বাবে সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহ	১০০০ ডাল	১৫০ ডাল	১১৫০ ডাল
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	—	—	—
এন টি এফ পি	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

উৎস : তালিকা নং- ৪ (খ) আৰু ৫ (খ) ইতিপূৰ্বে উল্লিখিত

: ৩. বন সংৰক্ষণ/সুৰক্ষা বিষয়সমূহ

৩.১ সংৰক্ষণৰ সমস্যাবলী : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ
সম্পৰ্কীয় সমস্যাসমূহৰ সাৰাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং ৭ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চলৰ সংৰক্ষণ সমস্যা—

সমস্যাৰ ধৰণ	আনুষংগিক সমস্যা আছে/নাই	লেখত ল'বলগীয়া হয়/নহয়
ঘাঁহনি পথাৰ- স্থানীয় পশুৰ	আছে	আছে
ঘাঁহনি পথাৰ- অন্য এলেকাৰ বাবে	আছে	আছে
অবৈধভাৱে গছ কটা	নাই	নাই
কাঠৰ চোৰাং ব্যৱসায়	নাই	নাই
বনজুই	নাই	নাই
বনভূমি বেদখল	নাই	নাই
অন্যান্য	নাই	নাই

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৫/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

: এতেকে উল্লিখিত জে এফ এম চিয়ে সন্মুখীন হোৱা বন সংৰক্ষণ বিষয়ক লেখত
ল'বলগীয়া সমস্যাৰ কথাকেইটা হ'ল—

(ক) স্থানীয় পশু ধনৰ চৰণীয়া ঘাঁহনি পথাৰ।

(খ) অবৈধ বন ধ্বংস

৩.২ বনাঞ্চল হ্রাসৰ কাৰণ—

আমগুৰি জে এফ এম চি এলেকাৰ বনাঞ্চল হ্রাস হোৱাৰ কাৰণ—

(ক) অবৈধ বন ধ্বংস।

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৬/সমুদায়টোৰ সদস্যসকল আৰু বন বিভাগৰে
আলোচনামৰ্মে)

৪. বনাঞ্চল উন্নয়ন আঁচনিৰ বিষয়বস্তু :

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বন উন্নয়ন আঁচনিৰ মূল বিষয়বস্তু সম্পৰ্কত তলৰ

গাঁওসমূহে আলোচনা কৰিছে। যেনে— সংৰক্ষণৰ পৰিকল্পনা, বনাঞ্চলৰ বিকাশ

(যাৰতীয় ব্যৱস্থা), গছপুলিৰ বিকাশ (নাৰ্ছাৰী), সামগ্ৰিক ব্যৱস্থাপনা আৰু অন্যান্য

কাৰ্য ব্যৱস্থাপনা।

৪.১ সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা :

তলত উল্লেখ কৰা সংৰক্ষণ পৰিকল্পনাত দক্ষিণ হাতীবাৰু জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাপনাৰলী সম্পৰ্কত আলোচনা কৰা হৈছে, যিবোৰ ইতিমধ্যে উপখণ্ড ৩.১ত আলোচিত হৈছে—

তালিকা নং- ৮, আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা—

সংৰক্ষণৰ কাম : প্র-পত্ৰ-৩ত ধাৰ্য কৰামৰ্মে তালিকা নং ৩.৭ৰ পৰা গ্ৰহণযোগ্য হিচাপত পূৰ কৰিব লাগিব	বনাঞ্চল এলেকাৰ স্থান	ব্যৱস্থাপনাৰলীৰ নিৰ্দিষ্ট অৰ্হতা (দীঘ, এলেকা, পৰিসৰ ইত্যাদি)	সময়	অগ্ৰাধিকাৰ সৰ্বোচ্চ/মধ্যম/নিম্ন
সামাজিক সংৰক্ষণ বেছ	সীমা	বৃক্ষৰোপণ এলেকাৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ সাপেক্ষে	গো-চৰণীয় সময়	সৰ্বোচ্চ
বনজুইৰ পৰা সুৰক্ষা	বনাঞ্চল এলেকাধীন	—	হেমন্ত-শীত	সৰ্বোচ্চ

উৎস : প্র-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৭/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

এতেকে দেখা গৈছে যে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে আমগুৰি জে এফ এম চিৰ (সৰ্বোচ্চ বা মাধ্যম পৰ্যায়ৰ অগ্ৰাধিকাৰৰ ভিত্তিত) সংৰক্ষণ পৰিকল্পনাৰ কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থা লোৱা উচিত—

(ক) সামাজিক সংৰক্ষণ বেছ।

(খ) বনজুইৰ পৰা সুৰক্ষা।

৪.২ প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যব্যৱস্থাৰ ধৰণ :

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ ক্ষয়িষ্ণু বনাঞ্চলৰ পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে ল'বলগীয়া সংৰক্ষণমূলক প্ৰস্তাৱিত ব্যৱস্থাসমূহ—

তালিকা নং ৯ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ ল'বলগীয়া প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যব্যৱস্থা

পৰিচৰ্যা/প্ৰতিপালন	প্ৰয়োজন আছে/নাই	জেএফএমচিৰ দায়িত্ব আছে/নাই	মাহ/বছৰ কেতিয়া কৰিব	প্ৰতিপালন কৰিবলগীয়া প্ৰস্তাৱিত এলেকা (হেক্টৰত)
ক্ষয়িষ্ণু বনাঞ্চলৰ পুনৰুদ্ধাৰ	নাই	নাই	নাই	নাই
কটা গছৰ মূঢ়াৰ সংৰক্ষণ	নাই	নাই	নাই	নাই
জলাশয়ৰ পৰিচৰ্যা	নাই	নাই	নাই	নাই
জলাশয়ৰ সংৰক্ষণ	নাই	নাই	নাই	নাই
ঘাঁহ আৰু পশু খাদ্যৰ বাবে খেতি	নাই	নাই	নাই	নাই
বাঁহ গছ ৰোপণ	নাই	নাই	নাই	নাই
বীজ সিঁচা	আছে	আছে	জুন-জুলাই	
নিকোৱা/চপোৱা/ৰোপণ	আছে	আছে	জুন-জুলাই	
ঘন জোপোহাকৈ আগুৰি ধৰ গছৰ ঠাল-ঠেঙুলি নিকোৱা	নাই	নাই	নাই	নাই
প্ৰতিৰোধী বেৰ নিৰ্মাণ	আছে	আছে	নৱেম্বৰ-ফেব্ৰুৱাৰী	এনটিএফপি ৫০ হেক্টৰ
সামাজিক প্ৰতিৰোধ	আছে	আছে	জুন-জুলাই	১০০ হেক্টৰ
অন্যান্য	নাই	নাই	নাই	নাই

উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং ৩.৯/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে।

এতেকে দেখা গ'ল যে আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বনাঞ্চল এলেকাত তলত উল্লেখ কৰা পৰিচৰ্যামূলক কাৰ্যব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন আছে।—

- (ক) বীজ সিঁচা।
- (খ) বৃক্ষৰোপণ, নিকোৱা।
- (গ) প্ৰতিৰোধী বেৰ নিৰ্মাণ।
- (ঘ) সামাজিক প্ৰতিৰোধ বেছ।

৪.৩ বনাঞ্চল বিকাশ পৰিকল্পনা : আগতীয়া কাম আৰু প্ৰস্তুতি :

পৰিচৰ্য্যা/প্ৰতিপালন	বৃক্ষৰোপণ কৰিবলগীয়া আঁচনিৰ মাটিকালি (হেক্টৰ)	খণ্ড খণ্ডকৈ বৃক্ষৰোপণ বা অগ্ৰাধিকাৰ	প্ৰজাতি	ব্যৱধান মিটাৰ xমিটাৰ
প্ৰাকৃতিকভাৱে পুনৰ্জীৱিত কৰণত সহযোগিতা (মাজে মাজে বৃক্ষৰোপণ)			টিক, গমাৰী	৪ মিঃ x ৪মিঃ
খণ্ড খণ্ডকৈ বৃক্ষৰোপণ	২০০	সৰ্বোচ্চ	টিক, গমাৰী, শিচু, ঘোৰানিম, খয়েৰ	৩ মিঃ x ৩মিঃ ২ মিঃ x ২মিঃ
নিম, আমলখি, বাহেৰা (ঔষধি গুণযুক্ত গছ ৰোপণ)	৫০	সৰ্বোচ্চ	এনটিএফপি	২ মিঃ x ২মিঃ
বৃক্ষৰোপণ	—	—	—	—
প্ৰত্যক্ষ বৃক্ষৰোপণ	—	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—	—
মুঠ মাটিকালি (হেক্টৰ)	২৫০	—	—	—

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ- ৩, তালিকা নং- ৩.৮/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৪ বনাঞ্চল উন্নয়ন : কাৰ্য ৰূপায়ণ আঁচনি

চেগুনসহ অন্যান্য গছপুলি খণ্ড খণ্ড হিচাপে ৰোপণ কৰাৰ কাৰ্য আঁচনি—

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম : শালসহ অন্যান্য গছ খণ্ড খণ্ডকৈ ৰোপণ (ব্লক প্লেন্টেচন)

বৃক্ষৰোপণৰ সময়-কাল : ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)

বৃক্ষৰোপণ এলেকা : ১০০ হেক্টৰ।

বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান : ৩ মিঃ x ৩ মিঃ - ১,১০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত

গছপুলি ৰোপণ প্ৰতি বছৰত : ১,১০,০০০ (বাৰ্ষিক ৪৪০০০)

বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ড এলেকা : ৪টা (প্ৰতিটো খণ্ডত ২৫ হেক্টৰকৈ)

প্ৰজাতি : টিকসহ গমাৰী, শিচু ইত্যাদি।

মূল্য : এপিএফবিচিএছৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত (প্ৰতি ২ বছৰত ২০ শতাংশ বৃদ্ধি)

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ, প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা, বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ, ১০০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ, ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, মাটিৰ কামৰ বাবে ১০০০ টকা প্ৰতি হেক্টৰ।

২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ × ৩ মিঃ, ১,১১১ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ × ৩ মিঃ, ১,১১১ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ প্রথম অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা/নিকাকৰণ কৰা : প্রথম বছৰত ৰোপণ কৰা গছৰ অলাগতিয়াল ঠাল-ঠেঙুলি, অন্য মৃত বন-লতা আদি চাফা কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ×৩ মিঃ ১,১১১ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত, এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ৩ মিঃ×৩ মিঃ ১,১১১ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত, এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। তৃতীয় নিকাকৰণ
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিকাকৰণ।

* প্রতি ৫ বছৰৰ মুৰে মুৰে বনাঞ্চলৰ গুণমান ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে নিকা কৰা আৱশ্যক।

হাৰউড (Harwood) জাতীয় গছৰ সানমিহলি (MHWP) বৃক্ষৰোপণ আঁচনি— টিক আদি গছৰ সৈতে আন খৰিৰ বাবে গছ আৰু বাঁহ গছ ৰোপণ।

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম	: খণ্ড এলেকা বৃক্ষৰোপণ (ব্লক প্লেন্টেচন)— টিক আদি গছৰ সৈতে আন খৰিৰ বাবে গছ আৰু বাঁহ গছ ৰোপণ।
বৃক্ষৰোপণৰ সময়-কাল	: ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)
বৃক্ষৰোপণ এলেকা	: ১০০ হেক্টৰ।
বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান	: ২ মিঃ × ২ মিঃ - ২,৫০০ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত
গছপুলি ৰোপণ প্রতি বছৰত	: ২,৫০,০০০ (বাৰ্ষিক আনুমানিক প্ৰায় ৬২,৫০০)
বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ডৰ সংখ্যা	: ৪টা (২৫ হেক্টৰ হিচাপত)
প্ৰজাতি	: এজাৰ, কৰৈ, খয়েৰ, শিচু, জিয়া, অৰ্জুন, যোৰানিম, বাঁহ (জাতি, কাকো, ভলুকা, বিজুলী) ইত্যাদি।

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ, প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা, বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ, ১০০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ, ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, মাটিৰ কামৰ বাবে ১০০০ টকা প্রতি হেক্টৰ।

২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ প্রথম নিকাকৰণ , অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা/নিকাকৰণ কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত, এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। দ্বিতীয় নিকাকৰণ , পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ, ২,৫০০ গছপুলি প্রতি হেক্টৰত, এপ্রিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ। তৃতীয় নিকাকৰণ ।
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ , পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ , পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ , পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ ।
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিকাকৰণ ।

* প্রতি ৫ বছৰৰ মুৰে মুৰে বনাঞ্চলৰ গুণমান নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে নিকাকৰণ ব্যৱস্থা আৱশ্যক।

খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণৰ কাৰ্য আঁচনি— কাঠবিহীন বনজ উৎপাদন (এন টি এফ পি)

বৃক্ষৰোপণ আঁচনিৰ নাম	: এন টি এফ পি বৃক্ষৰোপণ
বৃক্ষৰোপণ সময়-কাল	: ২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ (১০ বছৰ)
বৃক্ষৰোপণ এলেকা	: ৫০ হেক্টৰ।
বৃক্ষৰোপণৰ ব্যৱধান	: ২ মিঃ × ২ মিঃ - ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত
গছপুলিৰ সংখ্যা	: ১,২৫,০০০ (বাৰ্ষিক প্ৰায় ৩১,২৫০)
বৃক্ষৰোপণৰ বাবে খণ্ড এলেকা	: ৪টা (প্ৰতিটো খণ্ডত ২৫ হেক্টৰকৈ)
প্ৰজাতি	: আমলখি, শিলিখা, ভোমোৰা, বোহেৰা, আম, মধুৰিআম, নিম, অৰ্জুন আদি।

বিত্তীয় বৰ্ষ	কাৰ্যব্যৱস্থা
২০১৬-১৭	পুনৰ্জীৱিতকৰণৰ বাবে উপযুক্ত ঠাই চিনাক্তকৰণ প্ৰাকৃতিকভাৱে গছপুলি উৎপাদনৰ সম্ভাৱনীয়তা পৰীক্ষা বতৰৰ প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ বা ইয়াৰ চাপ নিৰ্ধাৰণ ৫০ হেক্টৰৰ কম হ'ব নালাগিব। ডিচেম্বৰ-জানুৱাৰী মাহত মাটিৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ ৪টা খণ্ডত মাটিকালি ভাগ কৰা, মাটি চহোৱা বা উপযুক্ত ধৰণে বিকশাই তোলা, উৎপাদনক্ষম কৰা, ১০০০ টকা/হেক্টৰ। ৩ ডাল তাঁৰৰ কাঁইটীয়া বেৰ নিৰ্মাণ, ২৮০০ আৰ এম, ৫৬.৩৬ টকা/আৰ এম।
২০১৭-১৮*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
২০১৮-১৯*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ
	প্ৰথম অলাগতিয়াল গছ-বন আঁতৰোৱা-নিকাকৰণ কৰা : প্ৰথম বছৰত ৰোপণ কৰা গছৰ অলাগতিয়াল ঠাল-ঠেঙুলি, অন্য মৃত বন-লতা আদি চাফা কৰা।
২০১৯-২০*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	দ্বিতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২০-২১*	খণ্ড এলেকাত বৃক্ষৰোপণ ২ মিঃ × ২ মিঃ ২,৫০০ গছপুলি প্ৰতি হেক্টৰত এপ্ৰিল-জুন মাহৰ সময়ত, জি পি এছত চিহ্নিতকৰণ।
	তৃতীয় নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২১-২২*	চতুৰ্থ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২২-২৩*	পঞ্চম নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৩-২৪*	ষষ্ঠ নিকাকৰণ, পূৰ্বৰ বছৰৰ মৃত গছ, বন-লতা আদি উঘালি চাফা কৰা।
২০২৪-২৫*	সপ্তম নিকাকৰণ।
২০২৫-২৬*	অষ্টম নিকাকৰণ।

৪.৫ গছপুলি প্ৰতিপালন আঁচনি (Nursery)

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বাবে গছপুলি প্ৰতিপালন (Nursery) আঁচনি নিৰ্ভৰ কৰিছে নিম্নোক্ত ধৰণৰ নাৰ্ছাৰীৰ পৰা

(ক) জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ নাৰ্ছাৰী (বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীকে ধৰি) তলত সবিশেষ দিয়া হ'ল—

জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী (গছপুলি প্ৰতিপালন কৰা ঠাই)

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰী সম্পৰ্কত তলৰ তালিকাত সবিশেষ দাঙি ধৰা হ'ল। ইয়াৰ লগত আছে জে এফ এম চিৰ সৈতে জড়িত বিভাগীয় নাৰ্ছাৰীৰ তথ্য—

তালিকা নং- ১১ (ক) : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ নাৰ্ছাৰীসমূহ

নাৰ্ছাৰীৰ স্থান	প্ৰজাতি	প্ৰতিপালন বৰ্ষ	বীজ ৰোপণৰ সংখ্যা	মন্তব্য
গাঁও এলেকাৰ ভিতৰত	প্ৰধান— শাল, টিক	২০১৬-১৭	৩৭,০০০	২০১৭-১৮ বৰ্ষত গছপুলি বিতৰণ
	সহযোগী গছ— গমাৰী, শিচু, তিতাচপা, ঘোৰানিম, খয়েৰ ইত্যাদি		৩৭,০০০	
	এন টি এফ পি		৫০,০০০	
	প্ৰধান— শাল, টিক	২০১৭-১৮	৩৭,০০০	২০১৮-১৯ বৰ্ষত গছপুলি বিতৰণ
	সহযোগী গছ— গমাৰী, শিচু, তিতাচপা, খৰিৰ প্ৰজাতি ইত্যাদি		৩৭,০০০	
	এন টি এফ পি		৪৫,০০০	
	প্ৰধান— শাল, টিক	২০১৮-১৯	৩৭,০০০	২০১৯-২০ বৰ্ষত গছপুলি বিতৰণ
	হযোগী গছ— গমাৰী, শিচু, তিতাচপা, খৰিৰ প্ৰজাতি ইত্যাদি		৩৭,০০০	
	এন টি এফ পি		৪০,০০০	
	প্ৰধান— শাল, টিক	২০১৯-২০	৩৭,০০০	২০২০-২১ বৰ্ষত গছপুলি বিতৰণ
	হযোগী গছ— গমাৰী, শিচু, তিতাচপা, খৰিৰ প্ৰজাতি ইত্যাদি		৩৭,০০০	
	এন টি এফ পি		৪০,০০০	

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩ তালিকা নং ৩.১১/সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৬ প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি— ১০ বছৰ

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনত গছপুলি প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি তলৰ তালিকাত দাঙি ধৰা হ'ল।
সম্পূৰ্ণ ১০ বছৰৰ বাবে ইয়াক সামৰি লোৱা হৈছে—

(ক) উপযুক্ত মানৰ কাঠৰ বাবে টিক, অন্যান্য প্ৰজাতিৰ গছপুলি ৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (ক) আমগুৰি জে এফ এম চিৰ গছপুলি ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬	টিকৰ সৈতে অন্যান্য সহযোগী গছপুলি ৰোপণ কৰিবলৈ খণ্ড এলেকা ভিত্তিত যুগ্তোৱা কাৰ্যব্যৱস্থা অনুসৰি
২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬	টিক গছৰ সৈতে সহযোগী গছপুলি, বাঁহ গছ, খৰিৰ বাবে গছ আদিৰ লগতে খণ্ড এলেকা ভিত্তিত যুগ্তোৱা HARWOOD প্ৰজাতিৰ বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যব্যৱস্থা অনুসৰি

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(খ) বাঁহ গছ :

তালিকা নং— ১২ (খ) আমগুৰি জে এফ এম চিত বাঁহ গছ ৰোপণ আৰু প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬	টিক গছৰ সৈতে সহযোগী গছপুলি, জুই খৰিৰ বাবে বাঁহ গছ আদি HARWOOD প্ৰজাতিৰ গছপুলিৰ আৰু সানমিহলি বৃক্ষৰোপণ, খণ্ড এলেকা ভিত্তিত যুগুতোৱা কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি অনুসৰি

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য আৰু বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(গ) খৰিৰ বাবে বৃক্ষৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (গ) আমগুৰি জে এফ এম চিত জুই খৰিৰ বাবে বৃক্ষৰোপণ, প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ লৈ	খণ্ড এলেকা ভিত্তিত যুগুতোৱা সানমিহলি HARWOOD প্ৰজাতিৰ বৃক্ষৰোপণ কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি অনুসৰি— টিকসহ আন সহযোগী গছ, খৰিৰ বাবে বাঁহ গছ।

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

(ঘ) এন টি এফ পি/ঔষধি গুণসম্পন্ন বৃক্ষৰোপণ

তালিকা নং— ১২ (ঘ) আমগুৰি জে এফ এম চিত এন টি এফ পিৰ প্ৰতিপালন ব্যৱস্থাপনা আঁচনি/ঔষধি গছপুলি ৰোপণ

বছৰ	প্ৰতিপালন পৰিচৰ্যা
২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ লৈ	কাঠবিহীন বনজ উৎপাদনৰ বাবে খণ্ড এলেকা ভিত্তিত যুগুতোৱা কাৰ্য আঁচনি অনুসৰি

(উৎস : সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৪.৭ অন্যান্য কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি

আমগুৰি জে এম চিৰ বাবে যুগুতোৱা অন্যান্য কাৰ্যব্যৱস্থা আঁচনি উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং— ১৩ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অন্যান্য ব্যৱস্থাপনা আঁচনি

কাৰ্যব্যৱস্থা	প্ৰয়োজন আছে/নাই	দায়িত্বভাৰ	মাহ/বছৰ	এলেকা (হেক্টৰ)
তেনে পৰিকল্পনা নাই	—	—	—	—

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৩/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৫ ফলাফলৰ সম্ভাৱনা

এই উপ-খণ্ডটোত আমগুৰি জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে গ্ৰহণ কৰা বন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাপনাৰ ফলত পাব পৰা লাভালাভ আৰু পাৰস্পৰিক ব্যৱহাৰিক স্বত্ব লাভৰ বাবে সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনা সম্পৰ্কে আলোচিত হৈছে—

৫.১ কাঠ আৰু ঘাঁহ-বন সন্দৰ্ভত ফলাফলৰ সম্ভাৱনা —

আমগুৰি জে এফ এম চিত ফলাফলৰ সম্ভাৱনা সম্পৰ্কত নিম্নোক্ত তালিকা প্ৰস্তুত কৰা হ'ল। বনাঞ্চল বিকাশ আঁচনিৰ অধীনত জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে লোৱা বন সংৰক্ষণ ব্যৱস্থাপনাৰ পৰা উল্লেখ কৰা ধৰণে সম্ভাৱিত ফলাফলৰ তালিকা—

তালিকা নং— ১৪ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলে বন সংৰক্ষণৰ বাবে লোৱা ব্যৱস্থাৱলীৰ সম্ভাৱিত ফলাফল—

সামগ্ৰী তালিকা	মাহ	বছৰ (উল্লিখিত)	পৰিমাণ
খৰি	বছৰজুৰি	২০২১-২২	বছৰি ২ কুইণ্টল/প্ৰতিঘৰ
গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে কাঠ	বছৰজুৰি	২০২৫-২৬	বছৰি ২-৩ ডালকৈ/প্ৰতিঘৰ
অন্য কাৰ্য সম্পাদনৰ বাবে সৰু কাঠ	বছৰজুৰি	২০২৫-২৬	বছৰি ৬-৭ ডাল/প্ৰতিঘৰ
বাঁহ		২০১৭-১৮ৰ পৰা	১০০ ডাল
খুঁটা	—	—	—
বনাঞ্চলৰ গছ আৰু ঘাঁহ- বন পশু খাদ্যৰ বাবে			
এন টি এফ পি	জুন-জুলাই	২০২১-২২ৰ পৰা	১ এম টি
মজুৰি	বৃক্ষৰোপণ আৰু নিকাকৰণৰ সময়ত	২০১৬-১৭ৰ পৰাই	—
অন্যান্য	—	—	—

(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৪/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৫.২ সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনা—

আমগুৰি জে এফ এম চিৰ সদস্যসকলৰ মাজত ফলাফল সহযোগিতা (বিতৰণ) ব্যৱস্থাপনাৰ ধৰণ উল্লেখ কৰা হ'ল—

তালিকা নং— ১৫ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ বাবে ফলাফল সহযোগিতা ব্যৱস্থাপনা

প্ৰক্ৰিয়া	উৎপাদিত সামগ্ৰী
সমানভাৱে উপভোগ কৰিব	এন টি এফ পি
সদস্যসকলে মুকলিভাৱে সংগ্ৰহ কৰিব	খৰি (নিয়ন্ত্ৰিতভাৱে)
অন্যান্য প্ৰক্ৰিয়া	এন টি এফ পি সামগ্ৰীৰ প্ৰসংস্কৰণ

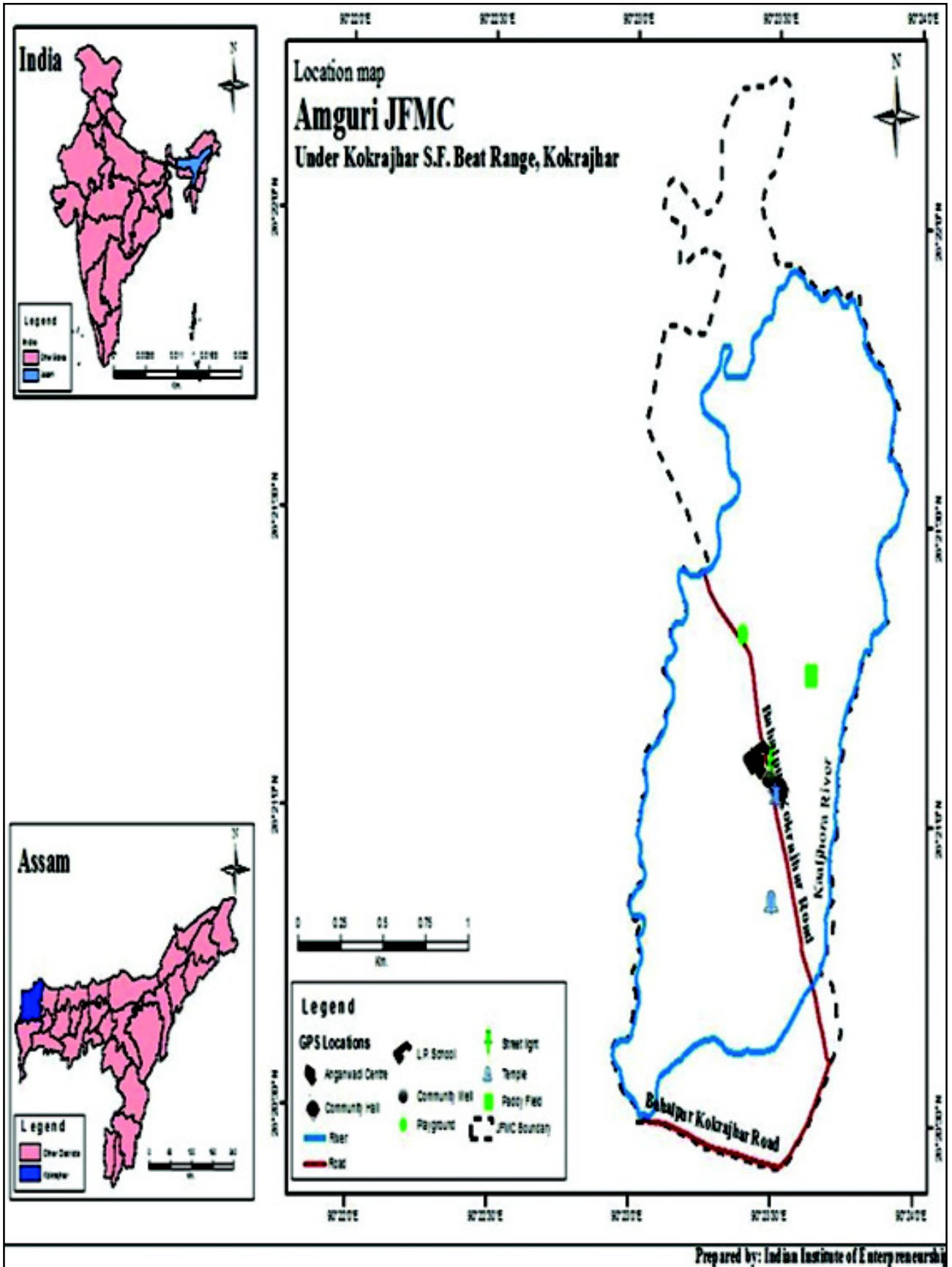
(উৎস : প্ৰ-পত্ৰ-৩, তালিকা নং- ৩.১৫/সমুদায়ৰ সদস্য তথা বন বিভাগৰে আলোচনামৰ্মে)

৬ অতিৰিক্ত সূচীৰ তালিকা

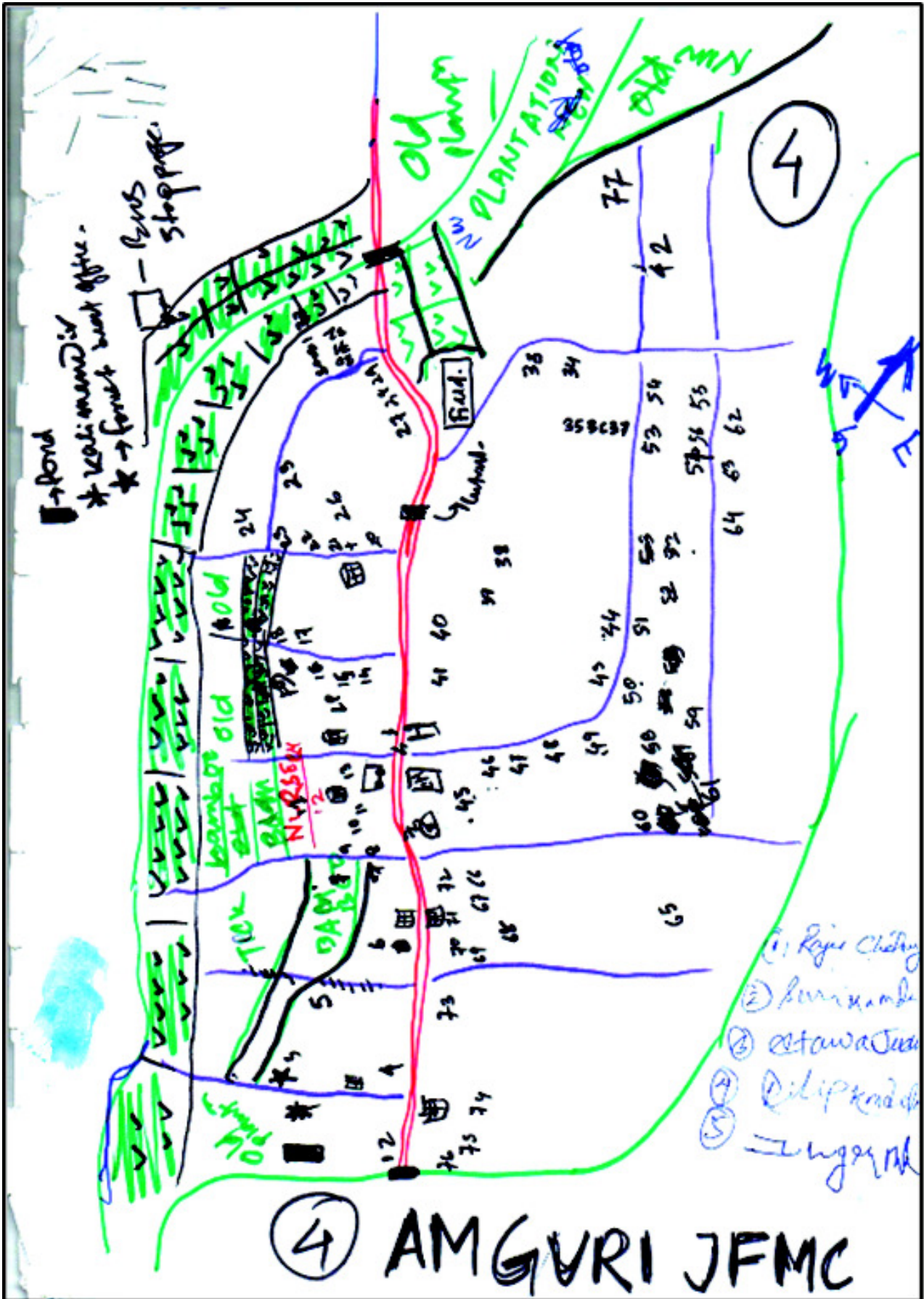
অতিৰিক্ত অনুসূচী সংখ্যা	শিৰোনাম
১	মানচিত্ৰ গাঁৱৰ মানচিত্ৰ গাঁৱৰ সামাজিক মানচিত্ৰ গাঁৱৰ সম্পদৰাজিৰ মানচিত্ৰ
২	গাঁওবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা মাটিৰ মানচিত্ৰ (GIS)
৩	পি আৰ এ অনুশীলন
	সামাজিক তথ্য নিৰূপণ সম্পদৰ ক্ৰম তালিকা সময় নিৰ্ধাৰিত পৰ্যালোচনা ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা ভেন চিত্ৰ
৪	ফটো
৫	জে এফ এম চি সদস্যৰ তালিকা
৬	সম্পূৰ্ণ তালিকা (প্ৰপত্ৰ-১ৰ পৰা ৪লৈ) তালিকা সংখ্যা ১-৩৭

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ১

আমগুৰি গাঁৱৰ এলেকা

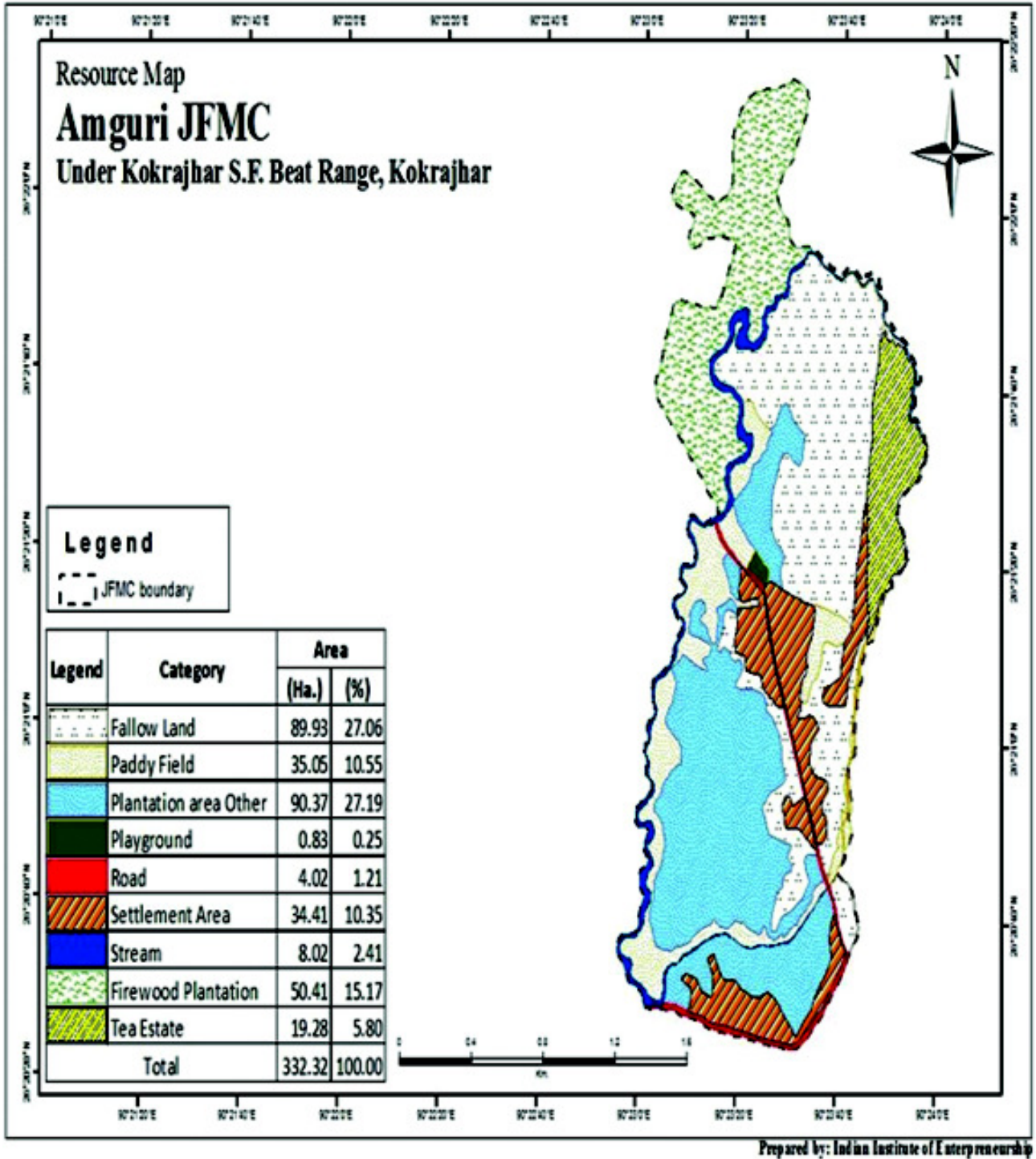

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ২

জে এফ এম চিৰ মাটিৰ মানচিত্র (GIS)

অতিৰিক্ত অনুসূচী- ৩

পি আৰ এ কাৰ্যব্যৱস্থা

অংশগ্ৰহণকাৰীসকলৰ মতামত গ্ৰহণ অনুশীলনৰ স্থান আৰু সময়

অংশগ্ৰহণকাৰীৰ সংখ্যা	৮০
সময়	পুৱা ১১.৩০, ৯ জুন ২০১৬
স্থান	ৰাজহুৱা প্ৰেক্ষাগৃহ (আমগুৰি গাঁও)

তালিকা নং- ৩.১ আমগুৰি জে এফ এম চিৰ অধীনস্থ গাঁওখনৰ সবিশেষ তথ্য

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	আৱাস	জনসংখ্যা			আৱাসৰ গড় ব্যক্তিৰ সংখ্যা
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা	
১	আমগুৰি	৭৪	৩৯২	২১৮	১৭৯	৪.৭৬
২	মুঠ	৭৪	৩৯২	২১৮	১৭৯	৪.৭৬

উৎস : ক্ষেত্ৰ এলেকা সমীক্ষা

পি আৰ এ অনুশীলনৰ বাবে বিভিন্ন পদ্ধতি ব্যৱহাৰ :

- সামাজিক মানচিত্ৰ
- সম্পদৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ
- নিৰ্ধাৰিত সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা
- স্বত্ব সংযোজিত কৰ্মৰাজিৰ পৰ্যালোচনা
- চপাটি চিত্ৰ

৩.১ সামাজিক মানচিত্ৰ

সামাজিক মানচিত্র ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে আমগুৰি জে এফ এম চিৰ আৰ্থ-সামাজিক দিশসমূহৰ সম্পৰ্কত বাস্তৱ স্থিতিৰ পৰ্যালোচনাৰ বাবে। ইয়াত আৱাসীসকলৰ ভূমিস্বত্বৰ ধৰণ, স্থানীয় বিদ্যালয়ৰ সংখ্যা, সামাজিক আন্তঃগাঁথনি আৰু আৱাসীসকলৰ ধৰ্মীয় বিশ্বাস আদি সামৰি লোৱা হৈছে। এই এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ সুৰক্ষা আৰু বৃদ্ধিৰ বাবে জনসমুদায়টোৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টি কৰাৰ উদ্দেশ্যে ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নকাৰী দলে প্ৰচেষ্টা হাতত লয়। গাঁওখনৰ সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহত আয়োজন কৰা পি আৰ এ অনুশীলন প্ৰক্ৰিয়াত গাঁওখনৰ সকলো আৱাসীয়ে অংশগ্ৰহণ কৰে। অংশগ্ৰহণকাৰী সদস্যসকলে এই পি আৰ এ প্ৰক্ৰিয়াত উৎসাহজনকভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা দেখা যায়।

সামাজিক আৰু সম্পদৰাজিৰ মানচিত্ৰ প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে গাঁওখনৰ সামগ্ৰিক দিশ সামৰি লোৱাত গাঁওবাসীৰ সহায় লোৱা হয়। এই মানচিত্ৰ প্ৰস্তুতকৰণত গাঁওবাসীয়ে স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে সহযোগ কৰে। সকলো গাঁওবাসীয়ে মানচিত্ৰত দেখুওৱা নিজৰ নিজৰ আৱাসসমূহ চিনাক্ত কৰিবলৈ সক্ষম হয়। মানচিত্ৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ পাছত ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নকাৰী দলটোৱে আৱাসসমূহৰ বিতং তথ্য, যেনে— সম্পূৰ্ণ পকী ঘৰ, আধা কেঁচা-আধা পকী, ইন্দিৰা আৱাস যোজনাৰ ঘৰ আৰু সম্পূৰ্ণ কেঁচা ঘৰৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰে।

তালিকা নং ৩.২ আমগুৰি গাঁৱৰ সবিশেষ তথ্য

	বিশদ বিৱৰণ	সংখ্যা
সামাজিক তথ্য	মুঠ জনসংখ্যা	৩৯২
	পুৰুষ	২১৮
	মহিলা	১৭৯
	মুঠ আৱাস	৭৪
	পকী ঘৰ	১১
	আই এ ৰাই আৱাস	১২
	টিনৰ চালৰ কেঁচা ঘৰ	৫১
উল্লেখনীয় স্থান	দলং	২
	নদী	১
	সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহ	১
	ৰাজহুৱা কুঁৱা	৭
	খেল পথাৰ বনাম ঘাঁহনি পথাৰ	১

সামাজিক মানচিত্রত প্ৰাপ্তি

- ◆ অংশগ্ৰহণকাৰীসকলে সামাজিক মানচিত্ৰত গাঁওখনৰ ৭৫টা আৱাস চিনাক্ত কৰিছে। যাৰ ভিতৰত ১০টা পকা ঘৰ, ১২টা ইন্দিৰা আৱাস যোজনাৰ গৃহ আৰু ৫৩টা টিনৰ চালৰ কেঁচা ঘৰ।
- ◆ আৱাসী এলেকাটোৰ শ্ৰেণী বিভাজিত ঘৰসমূহৰ বাদে আন গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান, যেনে— সমুদায় প্ৰেক্ষাগৃহ, বিদ্যালয়, খেলপথাৰ, জান, কুঁৱা, মথাউৰি, সৰু বাঘ, দমকল আৰু দলং আদিও ৰেখাংকিত কৰা হৈছে।
- ◆ গাঁওখনত খোৱাপানী তথা দৈনন্দিত ব্যৱহৃত পানীৰ মূল উৎস হৈছে— কুঁৱা (ব্যক্তিগত বা ৰাজহুৱা), দমকল আৰু কালঝোৰা নৈ। গাঁওবাসীয়ে দৈনন্দিন কামত কুঁৱা বা দমকলৰ পানী ব্যৱহাৰ কৰে। গাঁওখনৰ লোকসকলে খেতিৰ বাবে বৰষুণৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল বাবে নৈৰ পানী খেতিত ব্যৱহাৰ কৰে।
- ◆ প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ সুবিধাৰ বাবে গাঁওখনত এখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু এটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে।
- ◆ গাঁওখনত এটা ৰাজহুৱা প্ৰেক্ষাগৃহ আছে।
- ◆ গাঁওখনত বসবাস কৰা জনসমুদায়টো আদিবাসী, ৰাজবংশী, নেপালী আৰু বাঙালী সম্প্ৰদায়ৰ। গাঁৱৰ লোকসকল হিন্দু আৰু খ্ৰীষ্টানধৰ্মী। বেছিসংখ্যক লোকেই অন্যান্য পিছপৰা আৰু অনুসূচিত জনজাতি গোষ্ঠীৰ।

ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ পৰা শিক্ষা

- ◆ আমগুৰি গাঁৱৰ প্ৰায় ৫০ শতাংশ লোকৰ বিদ্যুৎ সংযোগ আছে। ৩টা পৰিয়ালৰ গেছৰ সংযোগ আছে। আধিকসংখ্যক আৱাসীয়ে ৰন্ধন কাৰ্যত বনাঞ্চল আৰু খৰিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওবাসীয়ে খৰিৰ কাৰণে গছৰ ডাল, মুঢ়া আদি বনাঞ্চলৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰে। গাঁওবাসীয়ে মাজে-সময়ে বনাঞ্চলৰ গছ-গছনি কাটে বাবে বন ধ্বংসৰ বিষয়ক লৈ বন বিভাগ চিন্তিত।
- ◆ প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ, বেংক, ডাকঘৰ আৰু উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয় নয়েক গাঁৱত অৱস্থিত, যিটো জে এন চি এলেকাৰ পৰা ৩ কিলোমিটাৰ দূৰত।
- ◆ গাঁওখনত এটা ৰাজহুৱা প্ৰেক্ষাগৃহ আছে, য'ত গাঁওবাসীয়ে নানা সভা-সমিতি অনুষ্ঠিত কৰে।
- ◆ পশুখাদ্যৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে স্থানীয় বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আৰু ব্যক্তিগত সক্ষমতাৰে পশুপালন কৰে। আমগুৰিবাসীয়ে শস্যৰ অৱশিষ্ট, গছ-গছনি, ঘাঁহ, সেউজীয়া খাদ্য আদিৰ ওপৰত সম্পূৰ্ণৰূপে নিৰ্ভৰশীল।
- ◆ গাঁও অঞ্চলত চৰণীয়া পথাৰ আছে যদিও ইয়াৰ ঘাঁহ-বন ছমাহৰ বাবেহে উপলব্ধ।
- ◆ আমগুৰি জে এফ এম চি গাঁওবাসীয়ে ৩ কিঃ মিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত নয়েক গাঁও আৰু ছৈবাৰীলৈ সাপ্তাহিক বজাৰ আদিৰ বাবে যাবলগীয়া হয়।

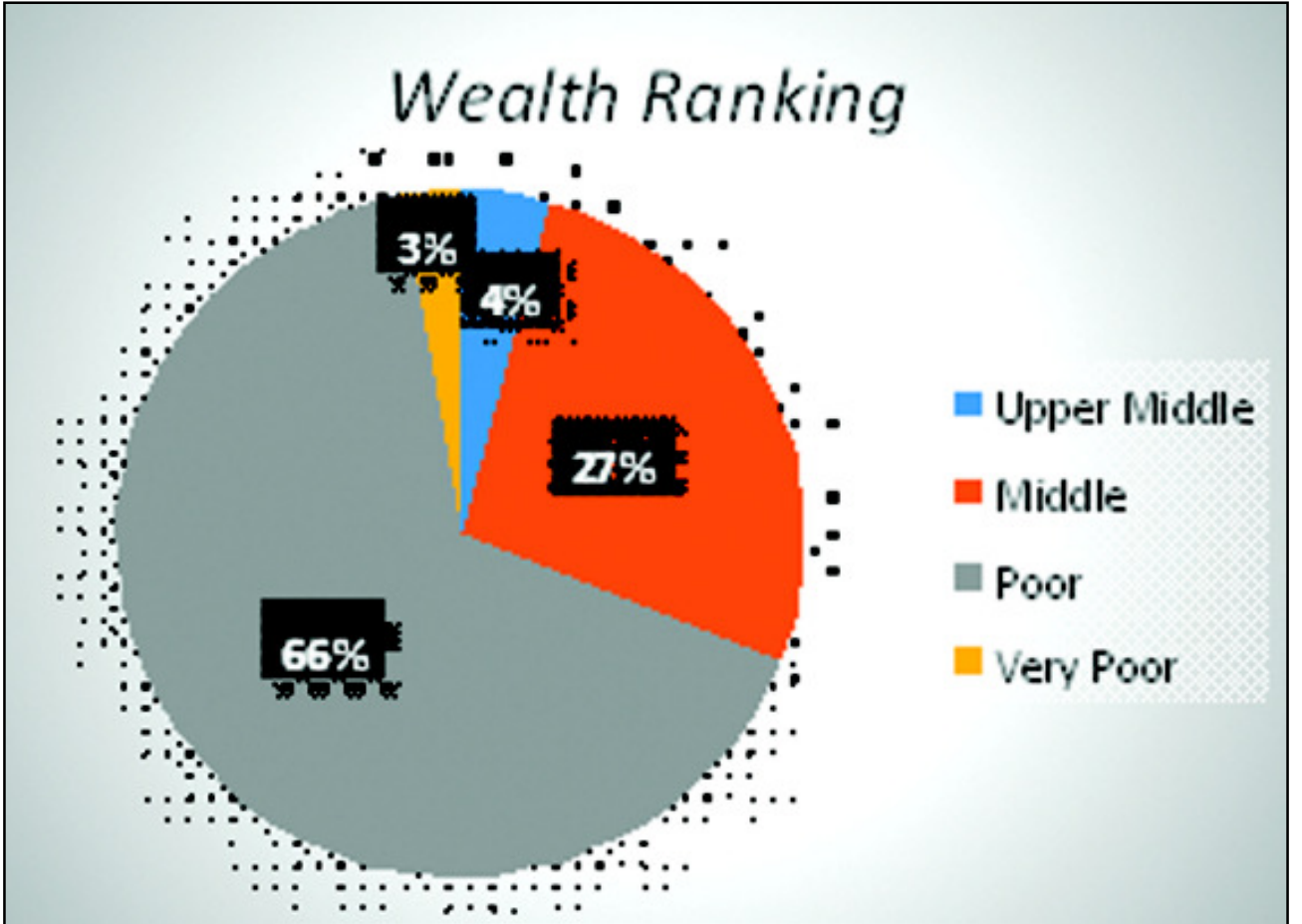
৩.২ সম্পদশালীৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

সম্পদশালী বা অৱস্থান ব্যক্তি বা পৰিয়ালৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণৰ বিষয়টো সমুদায়ৰ সদস্যসকলক আৱৰি লোৱা হৈছে আৰু জনসমুদায়টোৰ আৰ্থিক অৱস্থাৰ বিভিন্ন দিশ পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে। এই কাৰ্যব্যৱস্থাই স্থানীয় লোকৰ সংশ্লিষ্ট সংজ্ঞা তথা প্ৰকল্প আঁচনিৰ পৰা লাভান্বিত হোৱা লোকৰ আৰ্থ-সামাজিক শ্ৰেণীৰ বিশ্লেষণত সহায় কৰিছে আৰু ই লোকসকলৰ অৰ্থনৈতিক স্থিতি নিৰূপণ কৰিছে। তলত উল্লেখ কৰা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ সহায়ত লোকসকলৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থাৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ কৰা হয়।

- (ক) গাইণ্ডটীয়া ভূমি স্বত্ব
- (খ) বৃত্তি
- (গ) বি পি এল কাৰ্ডৰ গৰাকী
- (ঘ) আৱাসীয় স্থিতি

গাঁওখনৰ কোনো এটা পৰিয়ালকেই ধনিক শ্ৰেণীৰ বুলি ক’ব নোৱাৰি (২ হেক্টৰ কৃষিভূমি, পকী ঘৰ, বি পি এল শ্ৰেণীৰ নোহোৱা, চৰকাৰী চাকৰি আদিৰ হিচাপত)। ৪ শতাংশ লোক মধ্যম বৰ্গীয়। প্ৰায় ২৭ শতাংশ লোক সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ, যাৰ সাধাৰণ কৃষিভূমি, কেঁচা ঘৰ, বি পি এল শ্ৰেণীৰ আৰু যিসকল কৃষিজীৱী। ২৭ শতাংশ লোক উপাস্ত খেতিয়ক। ৬৬ শতাংশ লোক দুখীয়া শ্ৰেণীৰ, যিসকলে দিন হাজিৰা কৰে। ৩ শতাংশ লোক অতি দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ।

চিত্ৰ : ৩.১ : সম্পদশালীৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ

৩.৩ নিৰ্ধাৰিত সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

গাঁওখনৰ বিগত সময়ত গুৰুত্বপূৰ্ণ তথা কোনো ঐতিহাসিক ঘটনাৰলীৰ তথ্য পৰ্যালোচনাৰ বাবে এই সমীক্ষা চলোৱা হয়। সমীক্ষকৰ দলটোৱে গাঁওখনৰ মুৰব্বী, বয়োজ্যেষ্ঠ নাগৰিক আৰু কিছুমান যুৱকৰ সৈতে আলোচনা কৰি সেই সময়ৰ পৰিস্থিতি আৰু ঘটনাক্ৰমৰ সৈতে কেনেদৰে কাৰ্যব্যৱস্থা হাতত লৈছিল তথা সেই ঘটনাক্ৰমৰ পৰা তেওঁলোকৰ জীৱনত কি কি প্ৰভাৱ পৰিছিল লগতে গাঁওখনৰ বিকাশত কি অগ্ৰগতি লাভ কৰিলে, তাৰ পৰ্যালোচনা কৰে। আমাৰ এই পৰ্যালোচনাই নিম্নোক্ত তালিকাৰ বিশ্লেষণ কৰিছে।

তালিকা নং ৩.৩ সময়সূচীৰ পৰ্যালোচনা

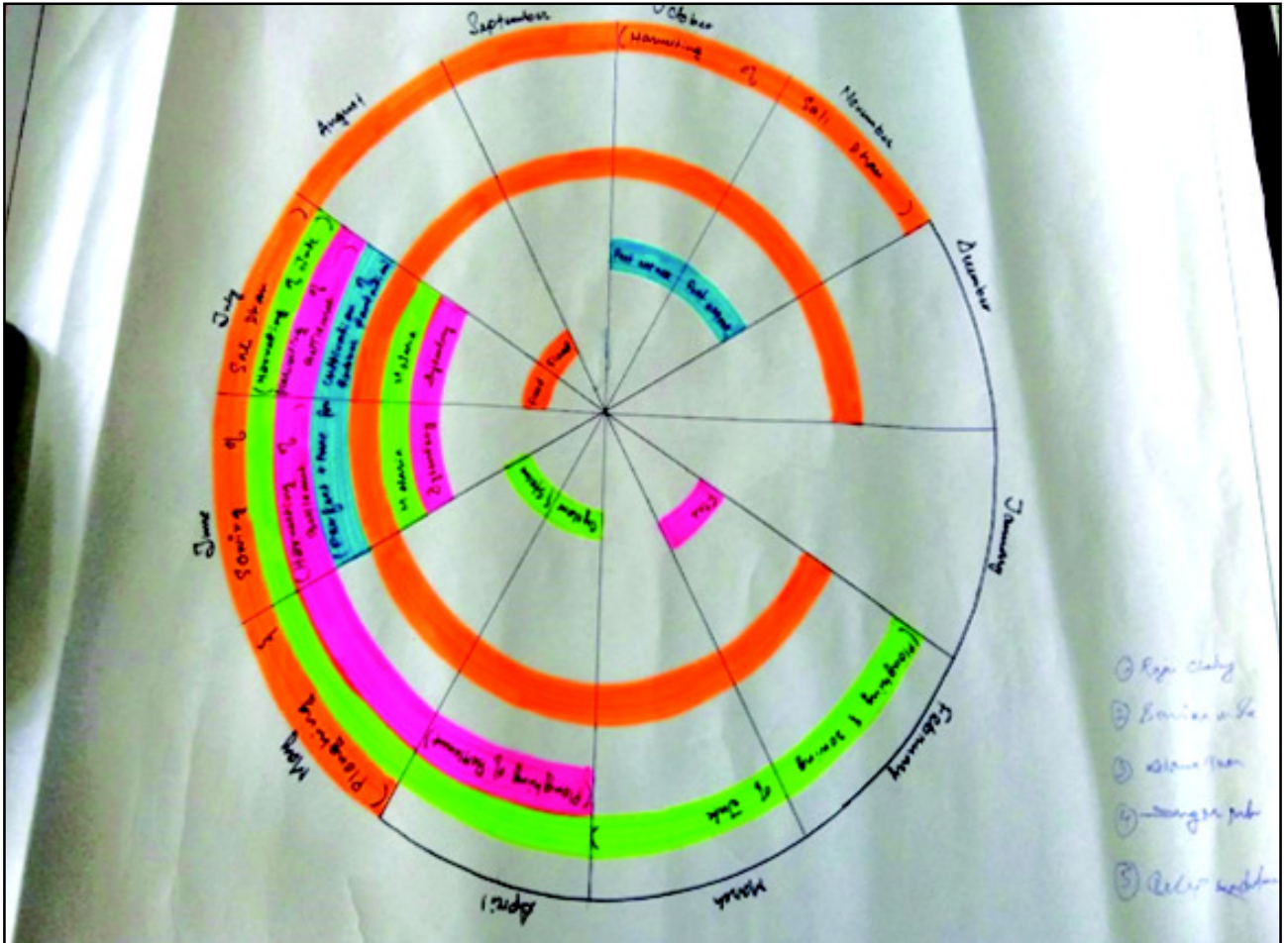
বছৰ	ঘটনাক্ৰম	প্ৰকৃতি/ধৰণ
১৯২৫	চাৰিবাৰী চাহ বাগিচা গাঁওখনত শ্ৰমিকৰ অৱস্থানেৰে গাঁওখন স্থাপন হৈছিল	স্থাপন
১৯৬০	প্ৰাথমিক বিদ্যালয় স্থাপন	নিৰ্মাণ
১৯৮০-৮১	গাঁওখনৰ মাজেৰে গড়কাপ্টানী পথ সংযোগ	নিৰ্মাণ
১৯৮২	কালী মন্দিৰ নিৰ্মাণ	ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান
১৯৮২	অপৰিমিত কৃষি উৎপাদনৰ বাবে খাদ্যৰ নাটনি	খৰাং
১৯৮৬	উগ্ৰপত্নী সমস্যা, অবৈধ বনধ্বংস- ১০০ হেক্টৰ বনাঞ্চল ধ্বংস	বনাঞ্চল ধ্বংস
১৯৯০	প্ৰথম মেট্ৰিক উত্তীৰ্ণ	সাফল্য
১৯৯৬	বড়ো-আদিবাসীৰ সংঘৰ্ষ	ৰাজনৈতিক
২০০৫-০৬	আমগুৰি জে এফ এম চি গঠন	সামাজিক গোট
	এন এ পিৰ অধীনত জে এফ এম চিৰ ভিতৰত প্ৰথম বৃক্ষৰোপণ	বনাঞ্চল পুনৰুদ্ধাৰ
	কিছু পৰিয়াল খ্ৰীষ্টান ধৰ্মলৈ ধৰ্মান্তৰিত	ধৰ্মান্তৰকৰণ
২০১১-১২	এন এ আৰ এম এলৰ অধীনত জে এফ এম চি ভিতৰত দ্বিতীয় বৃক্ষৰোপণ (২১০ হেক্টৰ)	বনাঞ্চল পুনৰুদ্ধাৰ
২০১৪	এ পি এফ বি চিৰ অধীনত জে এফ এম চি ভিতৰত তৃতীয় বৃক্ষৰোপণ (৫০ হেক্টৰ)	বনাঞ্চল পুনৰুদ্ধাৰ

৩.৪ ঋতু সম্বন্ধীয় জীৱিকা প্ৰণালীৰ আৰ্হি প্ৰস্তুত

গাঁওখনৰ স্থানীয় লোকে ঋতু সম্পৰ্কীয় জীৱিকা সন্দৰ্ভত যুগুতাই উলিওৱা তথ্যসমূহৰ পৰা সমুদায়টোৰ ঋতুভিত্তিক জীৱিকা আৰু সময়কালৰ প্ৰকৃত তথ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত স্পৰ্শকাতৰ বিষয়সমূহ সংগ্ৰহত সহায় কৰিছে। এইক্ষেত্ৰত সমূহীয়া আলোচনাত তথ্যৰ পুনৰীক্ষণত সহায় কৰিছে। এই ঋতুভিত্তিক কৰ্মৰাজি বাস্তৱ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি গাঁওবাসীয়ে নিজৰ আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নৰ অগ্ৰাধিকাৰেৰে জীৱিকাৰ পাতনি মেলিছিল। অৱশ্যে ঋতু কালৰ পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কত সাধাৰণ গ্ৰাফ তালিকা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায়। ঋতু কালৰ গোটেই পৰিক্ৰমাটোক বছৰটোৰ বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ পৰ্যালোচনাৰ বাবে এখন কেলেণ্ডাৰতো সামৰি ল'ব পৰা যায়। ঋতু কালৰ বিভিন্ন পাৰ্থক্যসমূহৰ ভিতৰত— বৰষুণৰ পৰিমাণ, কৃষি উৎপাদনৰ স্থিতি, শ্ৰমিকৰ চাহিদা, মজুৰিপ্ৰাপ্ত শ্ৰমিকৰ উপলব্ধতা, শ্ৰমিকৰ পৰিব্ৰাজন ঘটা, ৰোগৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ঘটা, ব্যয়ৰ পৰিমাণ ইত্যাদি সামৰি ল'ব পৰা যায়। একেদৰে গাঁওখনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰ্থ-সামাজিক-সাংস্কৃতিক সময় যেনে— উৎসৱ আদিও ৰেখাচিত্ৰত অংকন কৰিব পৰা যায়।

ঋতুজনিত এই আৰ্হিত ঘাইকৈ বিভিন্ন কৃষিজাত বৈশিষ্ট্যক সামৰি লোৱা হয়। এই ঋতুজনিত আৰ্হিৰ পৰা দেখা গৈছে যে গাঁওখনত মূলতঃ খেতি হিচাপে শালিধান আৰু বতৰভিত্তিক পাচলি খেতি কৰা হয়। সমীক্ষাৰ পৰা এইটোও স্পষ্ট হৈছে যে জে এফ এম চিৰ অধীনত জীৱিকাৰ অন্যান্য প্ৰধান বিকল্পসমূহৰ ভিতৰত পশুধন পালন (গাহৰি, হাঁহ-কুকুৰা), দোকান, দিন মজুৰি, কাঠ মিস্ত্ৰীৰ কাম, চিলাই কাম আদিক এই আৰ্হিত দেখুওৱা হৈছে যদিও ই ঋতুজনিত প্ৰকৃতিৰ নহয়।

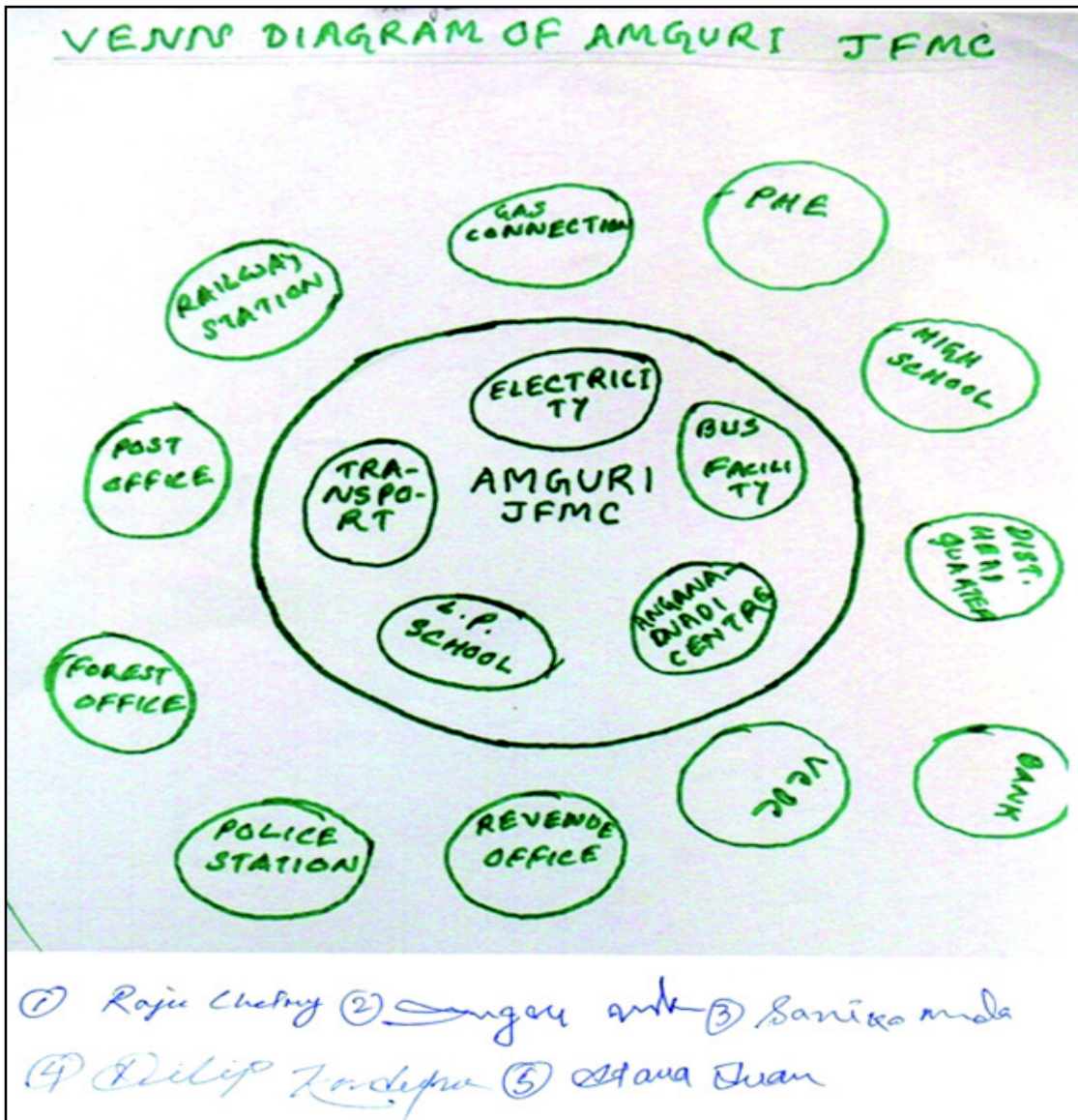
তালিকা নং ৩.৪ ঋতুজনিত খেতিৰ (কৰ্মৰাজি) ধৰণ

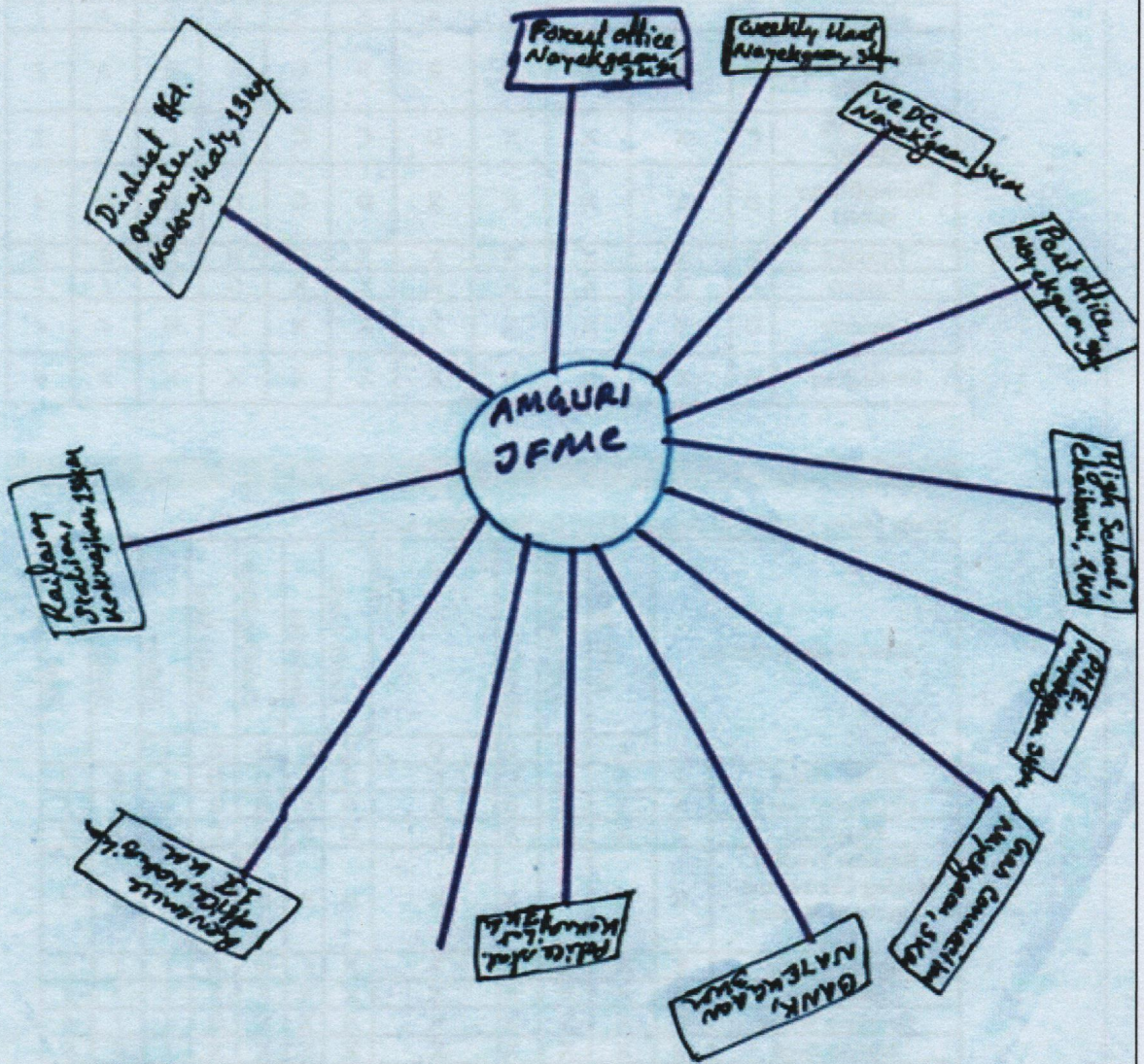
তালিকা নং ৩.৪ ঋতুজনিত খেতিৰ (কৰ্মৰাজি) ধৰণ

শ্ৰেণী	কৰ্মৰাজিৰ সময়			
কৃষিকৰ্ম		বীজ ৰোপণ	ফচল	শস্য চপোৱা
	শালিধান	মে'-জুন	জুলাই-আগষ্ট	অক্টোবৰ-নৱেম্বৰ
	ঋতুভিত্তিক শাক-পাচলিৰ খেতি	গোটেই বছৰ		
অন্য-কৃষিকৰ্ম	পশুপালন	গোটেই বছৰজুৰি		
	দিন মজুৰি			
	দোকানী			
	ৰাজমিস্ত্ৰী			
	বিজুলী বাতিৰ কাম			
	চিলাই কাম			

৩.৫ ভেন চিত্ৰ

CHAPATTI DIAGRAM { AMGURI JFMC }

- প্রতিনিধি :
- ① রাজু চেপ্টা
 - ② সানিকা মিত্র
 - ③ সত্যজিৎ
 - ④ দেবপ্রিয়
 - ⑤ জগদীশ

7 Priority Ranking- Livelihood

Priority Matrix Ranking of Amguri JFMC for Potential Livelihood Activities

Livelihood Activities		Livestock	Bamboo Product Making	Agarbatti Making	Driving (Heavy Motor)	Tailoring	Masonry	Carpentry	Horticulture	Marks	Rank
		A	B	C	D	E	F	G	H		
Livestock	A	X	B	C	A	A	A	A	A	5	1
Bamboo Product Making	B	X	X	B	B	B	G	H	B	5	1
Agarbatti Making	C	X	X	X	D	C	C	C	C	5	1
Driving (Heavy Motor)	D	X	X	X	X	D	G	D	D	4	4
Tailoring	E	X	X	X	X	X	G	H	F	0	8
Masonry	F	X	X	X	X	X	X	G	I	1	7
Carpentry	G	X	X	X	X	X	X	X	H	4	4
Horticulture	H	X	X	X	X	X	X	X	X	3	6

Priority Ranking: Entry Point Activities

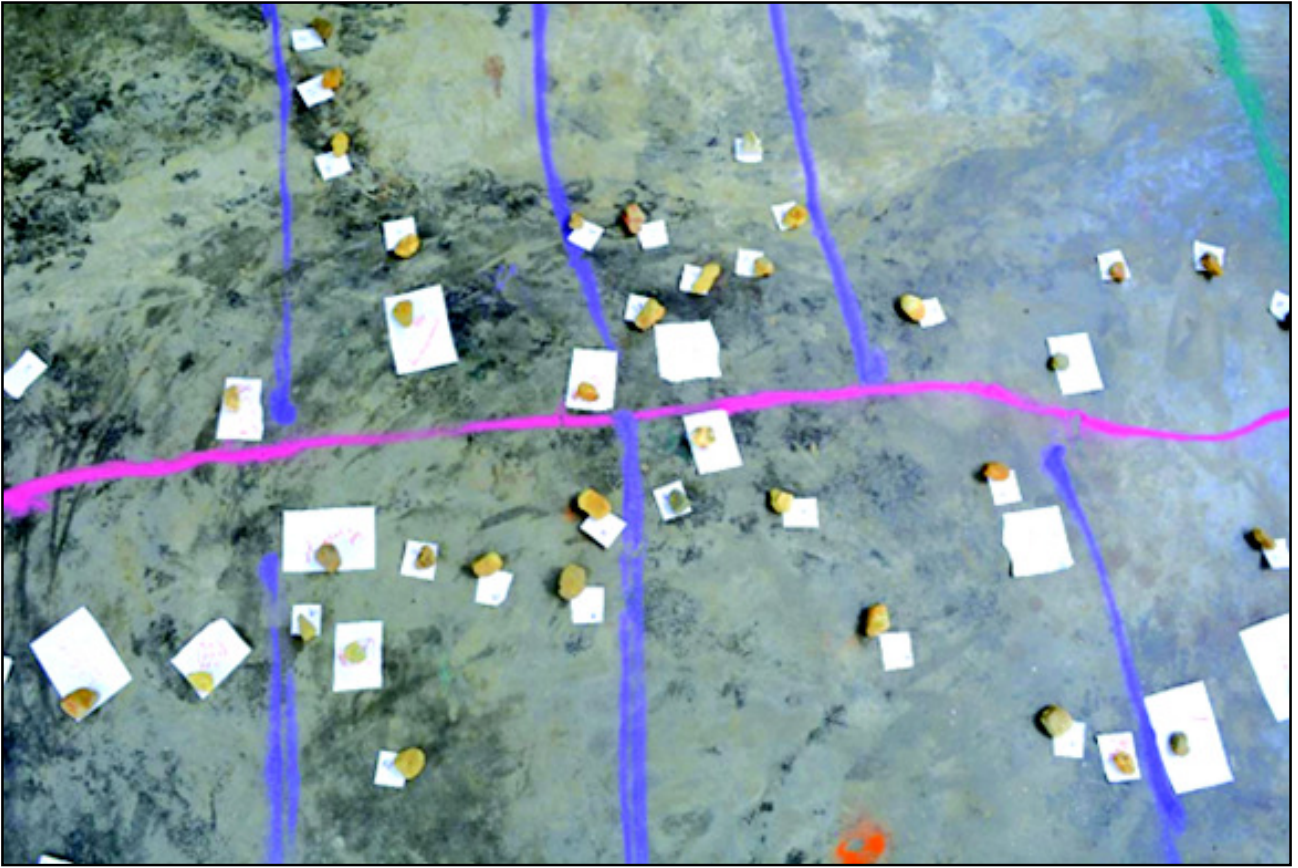
Priority Matrix Ranking of Amguri JFMC for Entry Point Activities

Entry Point Activities		JFMC Office	LPG/Solar Stove	Electricity	Health Centre	Sanitation	Drinking Water	Market Shed	Fishery	Marks	Rank	
		A	B	C	D	E	F	D	G			I
JFMC Office	A	X	B	C	D	E	F	D	G	I	0	8
LPG/Solar Stove	B	X	X	B	B	B	F	B	B	I	6	3
Electricity	C	X	X	X	C	C	F	C	C	I	5	4
Bamboo Product Making Centre-cum- Agarbatti Making Unit	D	X	X	X	X	D	F	D	G	I	5	4
Health Centre	E	X	X	X	X	X	F	D	E	I	2	7
Sanitation	F	X	X	X	X	X	X	F	F	I	7	2
Drinking Water	G	X	X	X	X	X	X	X	G	I	3	6
Market Shed	H	X	X	X	X	X	X	X	X	I	0	8
Fishery	I	X	X	X	X	X	X	X	X	X	8	1

Signature: ① Raju Chelung ② Dilip Karmakar
 ③ Sanika m da ④ Ananta Jena

পি আৰ এৰ অনুশীলন

সামাজিক আৰু উৎসব মানচিত্র সম্পন্ন

গাঁওবাসীৰ সৈতে

ধেমালিৰ মুহূৰ্ত

জে এফ এম চিৰ প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য

RECORD 7 : MEMBERSHIP REGISTER

Name of JFMC *Anguli* Division *Kok* Range *SF Kok*

Beat *S & Beat, Kok* JFMC Code

Sr. No.	Name	Father's / Husband's name	Age	Male / Female	Education	SC/ST / BC/OBC
1	<i>Atua Tudu</i>		<i>26</i>	<i>M</i>	<i>H.S</i>	<i>ST</i>
2	<i>Tua Tudu</i>		<i>26</i>	<i>M</i>	<i>IX</i>	<i>ST</i>
3	<i>Sambra Munda</i>		<i>40</i>	<i>M</i>	<i>H.S.LC</i>	<i>ST</i>
4			<i>11</i>	<i>M</i>	<i>VIII</i>	<i>ST</i>
5						

4. Mangala Sutradhar 55yrs (M)
5. Rina Chetry 44yr (F)
6. Lakhi Muramu (F) - 50yrs.
7. Manah Sutradhar (M) - 58yrs
8. Raju Chetry (42) (M) (president)
9. Dilip Sarkar (M) (member sec.)

তালিকা নং- ১ : গাঁৱৰ মূল তথ্য

তালিকা নং- ১ : জে এফ এম চিৰ মূল তথ্য

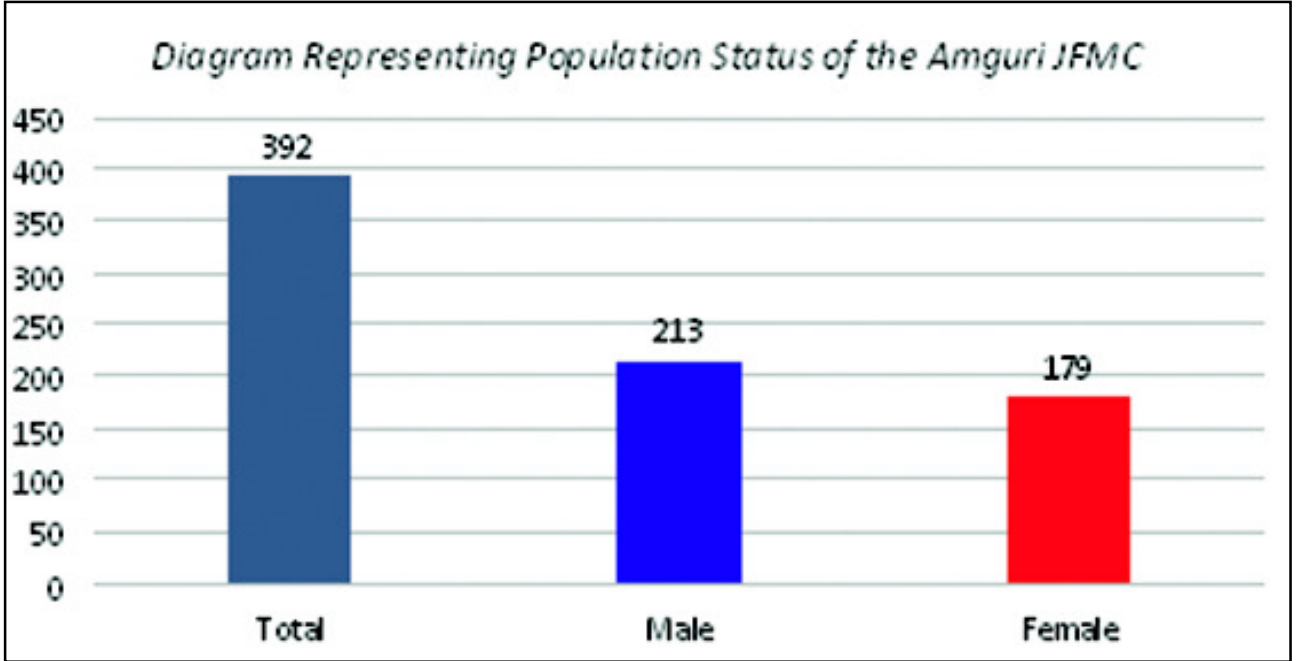
ক্রমিক নং	জে এফ এম চিৰ নাম	প্রতিষ্ঠা বৰ্ষ	কাৰ্যবাহী কমিটিৰ সদস্য সংখ্যা	সভাপতিৰ নাম	সম্পাদকৰ নাম
১	আমগুৰি	২০০৪	১১	ৰাজু ছেহী	দিলীপ সৰকাৰ

তালিকা নং- ২ : জনসংখ্যাৰ তথ্য

তালিকা নং- ২ : প্ৰকল্প গাঁৱত জনবিন্যাসৰ স্থিতি

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	আৱাসৰ সংখ্যা	অনুসূচিত জনজাতি			লিংগ অনুপাত প্ৰতি ১০০০ পুৰুষৰ বিপৰীতে	আৱাসৰ গড় ব্যক্তিৰ সংখ্যা
			মুঠ	পুৰুষ	মহিলা		
১	আমগুৰি	৭৫	৩৯২	২১৩	১৭৯	৮৪০	৫.২৩
১	আমগুৰি	৭৫	৩৯২	২১৩	১৭৯	৮৪০	৫.২৩

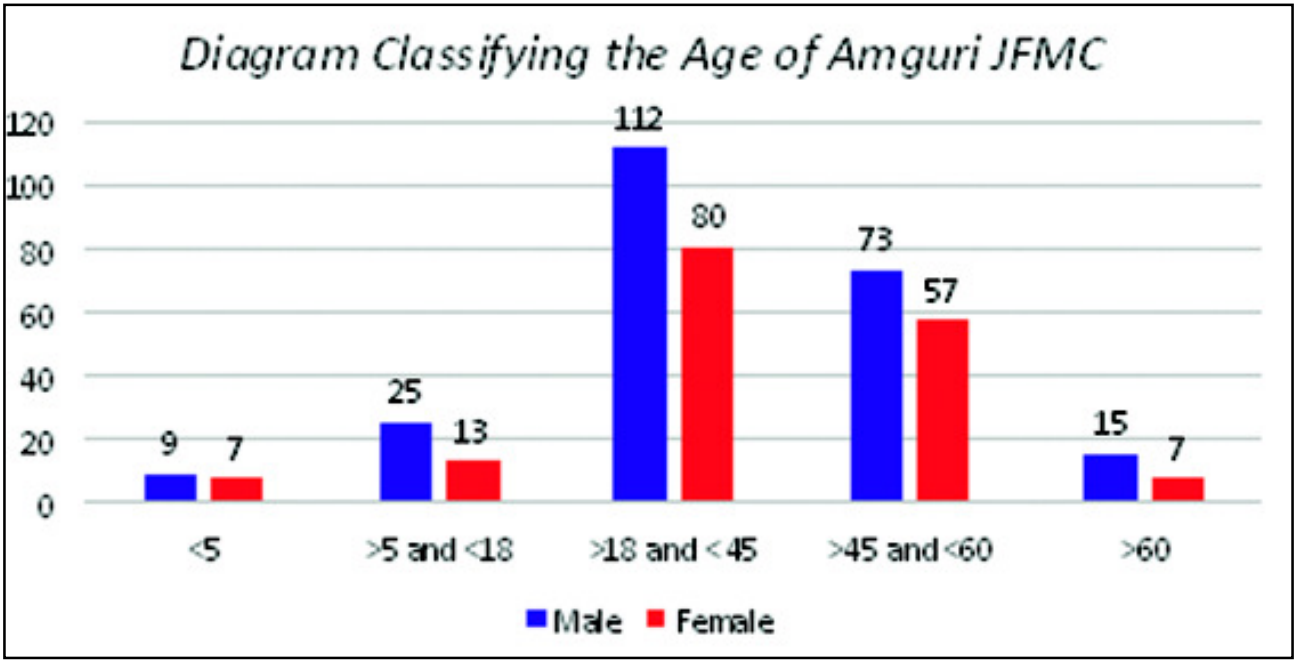
উৎস : ক্ষেত্ৰ সমীক্ষাৰ প্ৰতিবেদন

গাঁওখনত ১৮ৰ পৰা ৪৫ বছৰ বয়সৰ যুৱ শক্তিয়ে অন্য প্ৰজন্মতকৈ আগবঢ়িছে। কেৱল ৫ শতাংশ লোকহে জ্যেষ্ঠ নাগৰিক। ১৮ বছৰ পৰ্যন্ত ডেকা শক্তি ১৪ শতাংশ।

তালিকা নং- ২.২ : জনসমুদায়টোৰ বয়সৰ স্থিতি

বয়সৰ শ্ৰেণীবদ্ধকৰণ	<৫	>৫ আৰু <১৮	>১৮ আৰু <৪৫	>৪৫ আৰু <৬০	>৬০
পুৰুষ	৯	২৫	১১২	৭৩	১৫
মহিলা	৭	১৩	৮০	৫৭	৭

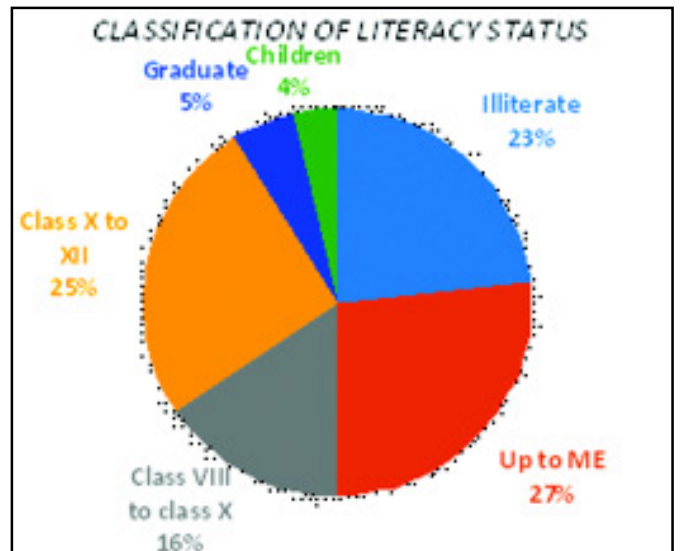
শিক্ষাৰ স্থিতি : আমগুৰি গাঁৱত শিক্ষিতৰ হাৰ ৬৯.৬ শতাংশ, যিটো ৰাষ্ট্ৰীয় হাৰৰ (৭৪ শতাংশ, ২০১১ অনুসৰি) তুলনাত কম।

তালিকা নং- ২.৩ : আমগুৰি জে এফ এম চিৰ শিক্ষিত লোকৰ স্থিতি

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	আৱাসৰ সংখ্যা	জনসংখ্যা		শিক্ষিতৰ শতকৰা হাৰ
			মুঠ	মুঠ শিক্ষিত	
১	আমগুৰি	৭৫	৩৯২	২৮৬	৭৩
	মুঠ	৪৬	৩৯২	২৮৬	৭৩

ক্রমিক নং	শ্ৰেণী	শতকৰা
১	অশিক্ষিত	২৩ শতাংশ
২	মজলীয়ালৈ	২৭ শতাংশ
৩	অষ্টমৰ পৰা দশম শ্ৰেণীলৈ	১৬ শতাংশ
৪	দশমৰ পৰা একাদশ শ্ৰেণীলৈ	২৫ শতাংশ
৫	স্নাতক	৫ শতাংশ
৬	ল'ৰা-ছোৱালী	৪ শতাংশ

উৎস : ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন

তালিকা- ৩ : ভূমি স্বত্বাধিকাৰীৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভক্তিকৰণ

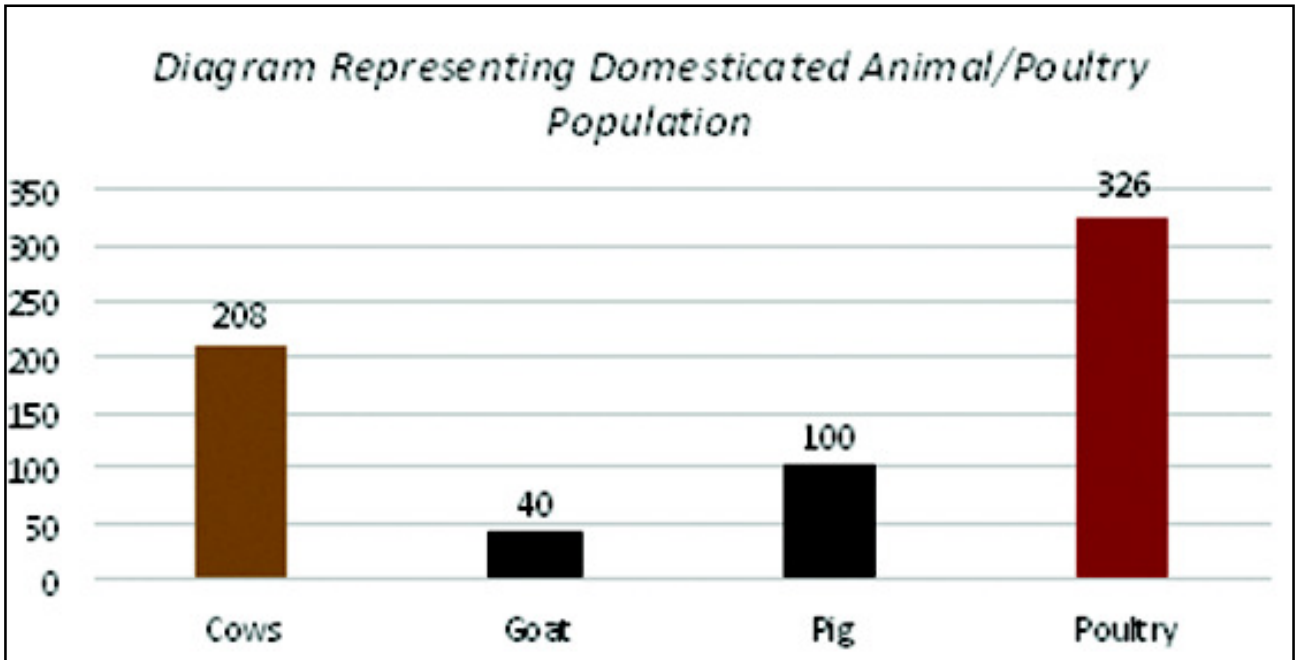
তালিকা- ৩ : ভূমি স্বত্বাধিকাৰীৰ তথ্যৰ ভিত্তিত গাঁৱৰ কৃষকৰ শ্ৰেণী বিভক্তিকৰণ

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	ভূমি স্বত্বাধিকাৰ হিচাপত কৃষকৰ বৰ্ণনা				
		বহল পৰিসৰৰ খেতিয়ক > ১০ হেক্টৰ	ক্ষুদ্ৰ খেতিয়ক ২ৰ পৰা ১০ হেক্টৰ	সাধাৰণ খেতিয়কৰ পৰিয়াল < ২ হেক্টৰ	ভূমিহীন	সৰ্বমুঠ
১	আমগুৰি	—	২	৭১	২	৭৫

তালিকা- ৪ : পশুধনৰ সংখ্যা

তালিকা- ৪ : পশুধনৰ সংখ্যা

ক্রমিক নং	গাঁৱৰ নাম	গাঁৱৰ পশুধনৰ সংখ্যা								
		গাই গৰু	ম'হ	ছাগলী	ভেঁৰা	বলধ	উট	গাহৰি	হাঁহ-কুকুৰা	মুঠ
১	আমগুৰি	২০৮	—	৪০	—	—	—	১০৩	৩২৬	৬৭৬

তালিকা- ৫ : গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি

ক্রঃ নং	আন্তঃগাঁথনি	স্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব
১	বিদ্যুৎ	গাঁৱৰ ভিতৰতে	—
২	বন্ধন গেছৰ সংযোগ	নয়েকগাঁও	৩ কিঃমিঃ
৩	যাতায়াত ব্যৱস্থা	গাঁৱৰ ভিতৰতে	—
৪	জনস্বাস্থ্য কাৰিকৰী	নয়েকগাঁও	৩ কিঃমিঃ
৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	গাঁৱৰ ভিতৰতে	—
৬	উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	হৈবাৰী	২ কিঃমিঃ
৭	বেংক	কোকৰাঝাৰ	২ কিঃমিঃ
৮	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	গাঁৱৰ ভিতৰতে	—
৯	ভি চি ডি চি	নয়েকগাঁও	৩ কিঃমিঃ
১০	ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়	কোকৰাঝাৰ	৭ কিঃমিঃ
১১	আৰক্ষী থানা	কোকৰাঝাৰ	৭ কিঃমিঃ
১২	ফৰেষ্ট অফিচ	নয়েকগাঁও	৭ কিঃমিঃ
১৩	ডাকঘৰ	নয়েকগাঁও	২ কিঃমিঃ
১৪	বাছৰ সুবিধা	গাঁৱৰ ভিতৰতে	—
১৫	ৰেল ষ্টেচন	কোকৰাঝাৰ	২ কিঃমিঃ
১৬	জিলা সদৰ	কোকৰাঝাৰ	৭ কিঃমিঃ

তালিকা- ৫ : কৃষি শস্য

তালিকা- ৫ : কৃষি শস্য

শস্যৰ ধৰণ	বৰষুণৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল		জলসিঞ্চন	
	শস্যৰ নাম	মাটিকালি (হেক্টৰ)	শস্যৰ নাম	মাটিকালি (হেক্টৰ)
খাৰিফ শস্য	শালি ধান	৫০	—	—
অন্যান্য	শাক-পাচলি, ফলমূল	১০	—	—

তালিকা নং- ৭ : আমগুৰি জে এফ এম চিত শস্য উৎপাদনৰ প্ৰতিচ্ছবি

তালিকা-৭ : আমগুৰি জে এফ এম চিত শস্য উৎপাদনৰ প্ৰতিচ্ছবি

শস্যৰ ধৰণ	মুঠ উৎপাদন আনুমানিক (কুইণ্টল)	খেতি কৰা পৰিয়ালৰ সংখ্যা	গড় উৎপাদন (কুইণ্টল/প্ৰতি হেক্টৰ)	কৃষি উৎপাদনৰ মাটি এলেকা (হেক্টৰ)
ধানখেতি	১২১	৭১	১.৮৮	৬৪
শাক-পাচলি	৫	৭৫	১.৩	৪
ফলমূল	৫	৭৫	১.৩	৪

তালিকা নং- ৮ : পশুখাদ্যৰ উপলব্ধতা

তালিকা নং— ৮ : জে এফ এম চিৰ অধীনত উপলব্ধ পশুখাদ্য

খাদ্যৰ ধৰণ	১ৰ পৰা ৩ মাহ	৩ৰ পৰা ৬ মাহ	> ৬ মাহ
শস্যৰ অৱশিষ্ট		√	
গছৰ পাত		√	
ঘাঁহ-বন			√
সেউজীয়া খাদ্য			√
বনাঞ্চলৰ ঘাঁহনি			√

তালিকা নং- ৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

তালিকা-৯ : গাঁৱৰ পৰা বজাৰৰ অৱস্থান

ক্ৰয় কৰাৰ বাবে	অৱস্থান	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিঃমিঃ)
বেচনৰ দোকান	গাঁৱৰ ভিতৰতে	—
সাপ্তাহিক বজাৰ	নয়েকগাঁও	৩ কিঃমিঃ
প্ৰধান বজাৰ	কোকৰাঝাৰ	৭ কিঃমিঃ
বন নিগমৰ বিক্ৰী কেন্দ্ৰ	—	—
টেণ্ডু পট্টা পি এইচ এ ডি	—	—
মাছ বজাৰ	নয়েকগাঁও	৩ কিঃমিঃ
ঔষধি গছ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	—	—
বন নিগমৰ ঔষধি গছ সংগ্ৰহ কেন্দ্ৰ	—	—

তালিকা নং- ১০ : জলসম্পদৰ সুবিধা

তালিকা নং-১০ত গাঁওখনত উপলব্ধ জলসম্পদৰ সুবিধাৰ বিৱৰণ

জলসম্পদ	সংখ্যা	পানীৰ উপলব্ধতা	ব্যৱহাৰ
নদী	১	সকলো সময়ত উপলব্ধ	কৃষিত ব্যৱহাৰ, মাছ মৰা
ৰাজহুৱা পকী কুঁৱা	৭	সকলো সময়ত উপলব্ধ	—

তালিকা নং- ১১ : ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

তালিকা নং- ১১ত ইন্ধনৰ ব্যৱহাৰ

ইন্ধনৰ ধৰণ	নিৰ্ভৰশীল আৱাসগৃহৰ সংখ্যা	নিৰ্ভৰ হ'বলগীয়া মাহৰ সংখ্যা	সংগ্ৰহৰ উৎস (স্থানীয়ভাৱে, গাঁৱত, বনাঞ্চলত, অন্যান্য)	প্ৰধান/বিকল্প ব্যৱহাৰ
কাঠ খৰি	৭১	১২	বনাঞ্চল	প্ৰধান ব্যৱহাৰ
কেৰাচিন	৬০	১২	বজাৰ	বিকল্প ব্যৱহাৰ
গোবৰ গেছ	নাই	—	—	—
এল পি জি	৩	১২	বজাৰ	প্ৰধান ব্যৱহাৰ
বৈদ্যুতিক হিটাৰ	নাই	—	—	—

জীৱিকাৰ সুযোগ পৰ্যালোচনা

তালিকা নং— ১২ কৃষি আৰু উদ্যান

তালিকা নং— ১২ত কৃষি আৰু উদ্যান ক্ষেত্ৰৰ তথ্যৰ বিৱৰণ

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
ন্যূনতম উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতি বাৰ্ষিক কেৱল এটা খেতিহে কৰা হয় (শালি ধান) নগণ্যতম সাৰ আৰু কীট-পতংগ নাশক ব্যৱহাৰ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থাহীনতা কৃষিগত আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ, আধুনিক যন্ত্ৰপাতি, যেনে— পাৱাৰ টিলাৰ, ট্ৰেক্টৰ আদিৰ অভাৱ। উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজৰ অব্যৱহাৰ 	<ul style="list-style-type: none"> উপযুক্ত আৰু নিয়ন্ত্ৰিত কীটনাশকৰ ব্যৱহাৰ। নতুন তথা আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰ। সু-সংবদ্ধ প্ৰশিক্ষণ আঁচনিৰ কাৰ্যকৰীকৰণ। পৰম্পৰাগত কৃষি কৌশলত গাঁওবাসীৰ দক্ষতা আছে যদিও নতুন কৰ্মদক্ষতাৰ আৱশ্যকতা সময়ৰ আহুন। উচ্চ উৎপাদনমুখী বীজত ব্যৱহাৰৰ বাবে কাৰ্য আঁচনি। 	<ul style="list-style-type: none"> ট্ৰেক্টৰ চালনৰ প্ৰশিক্ষণ। কৃষি বিকাশৰ বাবে দক্ষতা বৃদ্ধিৰ কাৰ্য আঁচনি। উচ্চ উৎপাদনক্ষম শস্যৰ বাবে সাৰ, কীটনাশক ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ।
গুদাম আৰু উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> উমৈহতীয়া গুদামৰ অভাৱ। বিদ্যুতৰ অভাৱত শীতল পণ্যাগাৰৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> বিক্ৰী নোহোৱা সামগ্ৰী নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ বাবে সংৰক্ষিত কৰাৰ সুবিধা। চাহিদা বৃদ্ধি পোৱালৈকে উৎপাদিত সামগ্ৰী সংৰক্ষিত কৰি ৰাখিব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> আধুনিক টোপোলা নিৰ্মাণ। সৰববাহ আৰু বিতৰণ।
বেচা-কিনা	<ul style="list-style-type: none"> উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ সৰববাহৰ বাবে যাতায়াত ব্যৱস্থাৰ অভাৱ। বজাৰৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ যোগাযোগৰ অভাৱ, মধ্যভোগীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। বজাৰ বিপণনৰ বাবে জ্ঞানৰ অভাৱ, পৰম্পৰাগত বিক্ৰী ব্যৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। 	<ul style="list-style-type: none"> সামগ্ৰী সৰববাহৰ সুবিধাজনক যাতায়াত ব্যৱস্থাই ওচৰৰ বজাৰলৈ সামগ্ৰী কঢ়িওৱাত কৃষকক সহায় কৰে। মধ্যভোগীক আঁতৰ কৰিব পাৰিলে বজাৰত অধিক মূল্য লাভ কৰিব পাৰে। সাম্প্ৰতিক বজাৰৰ পৰিস্থিতি আৰু বজাৰ মূল্যৰ বিষয়ে জ্ঞান আহৰণ কৰিব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> ন্যূনতম সমৰ্থন মূল্যৰ ব্যৱস্থা কৰা।

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
চৰণীয়া পথাৰৰ অভাৱ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ প্ৰযোজ্য নহয়। 	—	—
পশু খাদ্যৰ উপলব্ধতা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ দুৰ্বল বিত্তীয় অৱস্থাৰ বাবে বজাৰৰ পৰা পশু খাদ্য ক্ৰয় কৰাত অপাৰগ। ◆ গছপাত, বনলতা আৰু শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ কেৱল ৩ৰ পৰা ৬ মাহলৈ উপলব্ধ। গোটেই বছৰজুৰি সেউজীয়া পশুখাদ্য পাবলৈ নাই। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুপালনৰ দ্বাৰা অধিক আয়ৰ সুবিধা। ◆ গাঁওবাসীয়ে সহজলভ্যভাৱে পশুখাদ্য লাভ কৰিলে বৈকল্পিক জীৱিকা হিচাপে ল'ব পাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ অধিক উৎপাদনমুখী গাইগৰুৰ প্ৰতিপালন।
পশু চিকিৎসাৰ সুবিধা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ কোনো পশু চিকিৎসা কেন্দ্ৰ নাই। ◆ পশুপালনৰ বাবে উপযুক্ত জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেমাৰ নিয়ন্ত্ৰণ। ◆ গাইগৰু বা পশুধনৰ জীৱনকাল বৃদ্ধি। ◆ এনে ব্যৱস্থাই গাঁওবাসীৰ মাজত সজাগতা বৃদ্ধিৰ লগতে পশুপালনত উদগনি যোগাব। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুপালন বিভাগৰে যোগাযোগৰ ব্যৱস্থা।
দুগ্ধ উৎপাদন	<ul style="list-style-type: none"> ◆ পশুখাদ্যৰ অভাৱ। ◆ দুগ্ধ উৎপাদনৰ বাবে পশুপালনৰ বৈজ্ঞানিক জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ দুগ্ধ উৎপাদনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণে দুগ্ধ উৎপাদনৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰিব। ◆ দুগ্ধ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ ওপৰৰ্থি 'মিল্ক বুষ্টাৰ, মিল্ক প্লাছ' আদিৰ দৰে দ্ৰব্যৰ ব্যৱহাৰ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ অধিক উৎপাদনমুখী গাইগৰুৰ প্ৰতিপালন।
গাখীৰৰ বজাৰ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ গাখীৰৰ প্ৰত্যক্ষ বজাৰৰ বাবে যোগাযোগৰ অভাৱ। ◆ দুগ্ধ উৎপাদিত বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ চাহিদাৰ বিষয়ে অজ্ঞতা। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ কোকৰাঝাৰ জিলা মুখ্যালয় আৰু চুবুৰীয়া ৰাজ্য পশ্চিমবংগ যিহেতু জে এফ এম চিৰ পৰা যথেষ্ট দূৰত, সেয়ে গাখীৰৰ বজাৰত প্ৰচুৰ চাহিদা দেখা যায়। 	

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
সংগ্ৰহৰ পৰিমাণ কম	<ul style="list-style-type: none"> ◆ এন ডব্লিউ এফ পিৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিব পৰা হোৱা নাই 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ৩০ হেক্টৰ এলেকাত বৃক্ষৰোপণৰ সুবিধা আছে। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ অতিৰিক্ত এন টি এফ পি ৰোপণৰ ব্যৱস্থা
হুস্কালীন সংগ্ৰহ	—	<ul style="list-style-type: none"> ◆ সংৰক্ষিত উৰ্বৰ মাটি উপলব্ধ 	—
কম মূল্য	—	—	—

মূল্য সংযোজন	<ul style="list-style-type: none"> ◆ প্রসংস্কৰণ উদ্যোগৰ অভাৱ ◆ প্ৰয়োজনীয় সম্পদৰ উৎসৰ অভাৱ। ◆ কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অভাৱ। 	—	—
--------------	--	---	---

তালিকা নং— ১৫ বিশেষ দক্ষতা

তালিকা নং— ১৫ত বাঁহৰ সামগ্ৰী উৎপাদনৰ বিশেষ দক্ষতাৰ বিৱৰণ

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
কেঁচা সামগ্ৰীৰ উপলব্ধতা		◆ কেঁচা সামগ্ৰীৰ উপলব্ধতা।	
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ গুণমান	◆ দক্ষতাৰ অভাৱ	◆ নতুন বজাৰ উদ্ভাৱন আৰু দখলৰ বাবে উচ্চ মানবিশিষ্ট সামগ্ৰীৰ বিকাশ।	<ul style="list-style-type: none"> ◆ আধুনিক যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ। ◆ গাঁওবাসীক আধুনিক প্ৰযুক্তি প্ৰদান কৰা।
বেচা-কিনাৰ সম্ভাৱনীয়তা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ নিৰ্ধাৰিত মানৰ বজাৰৰ অভাৱ ◆ মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ নীতিৰ অভাৱ ◆ প্ৰতিষ্ঠানগত ত্ৰেতাৰ সৈতে যোগাযোগৰ অভাৱ ◆ সামগ্ৰীৰ বিকাশৰ অভাৱ 	◆ নতুন উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বাবে বজাৰ উদ্ভাৱন।	◆ প্ৰতিষ্ঠানগত ত্ৰেতাৰ সৈতে অধিক পৰিমাণৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰীৰ ব্যৱস্থা কৰা।
ঋণৰ সুবিধা	<ul style="list-style-type: none"> ◆ বেংক অথবা ডাকঘৰৰ সৈতে যোগাযোগৰ অভাৱ। ◆ বেংক অথবা চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত জ্ঞানৰ অভাৱ। 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিত্তীয় সহযোগিতা। ◆ ঋণৰ বাবে সুবিধা প্ৰদান। 	◆ ক্ষুদ্ৰ বিনিয়োগ, সাময়িক ঋণ, কাৰ্য সম্পাদনৰ বাবে মূলধনৰ ব্যৱস্থা।
উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰণ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰণৰ অভাৱ। ◆ সামগ্ৰীৰ ভিন্ন ৰূপান্তৰণৰ বাবে ধাৰণাৰ অভাৱ। 	◆ চাহিদাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সামগ্ৰীৰ বিকাশ তথা আধুনিক বজাৰৰ আৱশ্যকতাৰ ভিত্তিত সামগ্ৰীৰ বিকাশ।	◆ দক্ষতা বিকাশ আৰু নতুন সামগ্ৰীৰ বিকাশৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ।

তালিকা নং— ১৬ ঋণৰ সুবিধা

সীমাবদ্ধতা	কাৰণ	সুযোগ	কাৰ্য আঁচনি
ঋণগ্ৰস্ততা	◆ সংগঠিত সংস্থাৰ সৈতে যোগাযোগৰ অভাৱ	◆ গাঁৱৰ সমীপৱৰ্তী এলেকাত আধুনিক বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান স্থাপন।	◆ বিত্তীয় ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে উদ্যোগ
সুদৰ হাৰ	◆ ব্যক্তিগত ঋণদাতাৰ দ্বাৰা অধিক হাৰত সুদ গ্ৰহণ।	◆ ৰাজসাহায্যযুক্ত ঋণ ব্যৱস্থাপনা	
ঋণৰ উপলব্ধতা	◆ ক্ষতি স্বীকাৰৰ আশংকা ◆ তথ্য-পাতি সংগ্ৰহৰ বাবে জ্ঞানৰ অভাৱ।	◆ উদঙনিমূলক প্রতিষ্ঠানৰ উদ্যোগ	
বন্ধকীৰ অসুবিধা	◆ বন্ধকীৰ বাবে সা-সম্পত্তিৰ উপযুক্ত কাগজ-পাতিৰ অভাৱ।	◆ গাঁও এলেকাত প্ৰয়োজনীয় কাগজ-পাতিৰ বাবে পৰ্যাপ্ত সজাগতা সৃষ্টি।	

জীৱিকা সৃষ্টিৰ কাৰ্যব্যাৱস্থাৰ বাবে চিহ্নিত হিতাধিকাৰীৰ তালিকা

১. পশুধনৰ বাবে

Trade:	MIXED LIVESTOCK	AMGURI (MIXED LIVESTOCK)						
Location:	AMGURI							
Start Date:	24-08-2016							
End Date:	02-09-2016							
Master Trainer	DR. MRINMOY KALITA							
SL NO	PARTICIPAN NAME	GUARDIAN NAME	ADDRESS	QUALIFICATION	AGE	GENDER	CATEGORY	CONTACT NO
1	KUWARI URAO	BINOY MUNDA	AMGURI	V	30	F	OBC	N
2	MANI MUNDA	BAJO MUNDA	AMGURI	N	55	M	OBC	N
3	BINAY MUNDA	MANI MUNDA	AMGURI	VIII	32	M	OBC	N
4	SIBANATH HASDA	THEPAI HASADA	AMGURI	IV	29	M	OBC	N
5	PALO MUNDA	MANI MUNDA	AMGURI	N	52	F	OBC	N
6	BONE SUTRADHAR	KORNO SUTRADHAR	AMGURI	VII	25	F	SC	N
7	PRAMILA SUTRADHAR	DHANIRAM SUTRADHAR	AMGURI	IV	35	F	SC	N
8	POMPI SUTRADHAR	MOHEN SUTRADHAR	AMGURI	IV	28	F	SC	N
9	LEELA CHETRI	KHARKE BAHADUR CHETRI	AMGURI	VIII	40	F	OBC	N
10	MINA LUGUN	MANGRA LUGUN	AMGURI	V	34	F	OBC	N
11	SHANIYARA MUNDA	LT. JUNGA MUNDA	AMGURI	N	45	F	OBC	N
12	MINA SUTRADHAR	BISHNU SUTRADHAR	AMGURI	VI	26	F	SC	N
13	KABITA CHETRY	KHARKE BAHADUR CHETRY	AMGURI	HS	19	F	OBC	8473861367
14	NISHA HASADA	SUBHASH MARDI	AMGURI	VIII	25	F	OBC	8133090073
15	SUBINA LUGUN	PUSA LUGUN	AMGURI	HSLC	24	F	OBC	9678929815
16	ATOWA TUDU	LT LALMOHAN TUDU	AMGURI	HSLC	24	M	OBC	N
17	MINIKA MARDI	ATOWA TODU	AMGURI	VI	22	F	OBC	N
18	DUGURU MUNDA	LT MANGAL MUNDA	AMGURI	VII	50	M	OBC	N
19	KOWAR TUDU	LT DURJON TUDU	AMGURI	HS	23	M	OBC	N

Member Secretary
Amguri J. F. M. C.

20	PUSHPA CHETRY	RAJABAHA DUR CHETRY	AMGU RI	GRADUATE	36	F	OBC	N
21	SANIKA MUNDA	JUNGA MUNDA	AMGU RI	HSLC	36	M	OBC	N
22	MANKO MARDI	LT THEPAI HASADA	AMGU RI	N	60	F	OBC	N
23	BISHNU SUTRADHAR	MANGLA SUTRADHAR	AMGU RI	VI	29	M	SC	N
24	AGNESH URAW	PIUSH URAW	AMGU RI	IX	28	M	OBC	813503226 5
25	SUNITA HASDA	DIBU TUDU	AMGU RI	VII	23	F	OBC	N
26	DILIP KANDULNA	LT GOMA KANDULNA	AMGU RI	IX	48	M	OBC	847384183 8
27	RUPAN KANDULNA	BIRASA KANDULNA	AMGU RI	V	21	F	OBC	708628220 3
28	MINA KANDULNA	BIRSHA KANDULNA	AMGU RI	VI	23	F	OBC	995759486 5
29	BASANTI BISHWAKAR MA	GYAN BAHADUR BISHWAKAR MA	AMGU RI	IV	34	F	OBC	847387611 2
30	SUMI KISKU	DHENA KISKU	AMGU RI	V	29	F	OBC	N
31	ANJALI MURMU	MONIRAM TUDU	AMGU RI	IX	21	F	OBC	N
32	SUNATI MINJ	AGNESH MINJ	AMGU RI	VII	24	F	OBC	800375588 22
33	RINIKA KONDULNA	DILIP KONDULNA	AMGU RI	IX	19	F	OBC	703585348 9
34	KUNGKI MUNDA	HINDU MUNDA	AMGU RI	II	44	F	OBC	N
35	SUMI URAW	BASDO URAW	AMGU RI	V	28	F	OBC	N
36	NIKASHI RAY	LT SHOLTA SUTRADHAR	AMGU RI	II	45	F	OBC	N
37	APENI MARDI	PANDU MARDI	AMGU RI	HSLC	21	F	OBC	739963061 4
38	CHAULI SUTRADHAR	SANJIT MODAK	AMGU RI	III	34	F	OBC	N
39	SUKURMONI MUNDA	BANA MUNDA	AMGU RI	VII	26	F	OBC	847284084 2
40	TUPE SUTRADHAR	PANESHWAR SUTRADHAR	AMGU RI	VI	30	F	SC	N
41	BUDIN MURMU	LT BARAKA TUDU	AMGU RI	III	38	F	OBC	N

Member Secretary
Amguri J.F.M.C.

২. অনংকতকৰণৰ প্ৰস্তুতি

Sl. No.	Forest Division	JFMC	Skill (trade)	Start Date	End Date	Master Trainer (Name, Organization)	Participant	Guardian	Qualification	Age	Gender	Category
1	Kokrajhar SF	Amguri	Apparel and Made-ups Making	26-Oct-16	24-Nov-16	Pooli Barman, Dimpi S. Barooah	MINA KANDULNA	BIRSA KANDULNA	VIII	21	F	OBC
2	Kokrajhar SF	Amguri	Apparel and Made-ups Making	26-Oct-16	24-Nov-16	Pooli Barman, Dimpi S. Barooah	SUKURMONI MUNDA	BANA MUNDA	HSLC	22	F	OBC
3	Kokrajhar SF	Amguri	Apparel and Made-ups Making	26-Oct-16	24-Nov-16	Pooli Barman, Dimpi S. Barooah	DURIAN TUDU	BISWANATH TUDU	IX	21	M	OBC
4	Kokrajhar SF	Amguri	Apparel and Made-ups Making	26-Oct-16	24-Nov-16	Pooli Barman, Dimpi S. Barooah	MONIN HASDA	MONUN HASDA		18	M	OBC

[Signature]
 Divisional Forest Officer
 Field Implementation Unit
 S.F. Division, Kokrajhar

[Signature]
 Divisional Forest Officer
 Field Implementation Unit
 S.F. Division, Kokrajhar